

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rekopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarisi izhaja vsak petek po poldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan po zneje.
Vse leto velja . . . 10.—
pol leta 5.—
četrt leta 2.50.—
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,

če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, posla na, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Naznanilo.

Po sklepu upravnega odbora „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ v seji dne 23. marca 1910 se bo vršila letošnja

XXII. glavna skupščina dne 6., 7. in 8. avgusta 1910 v Ljubljani

z izletom skozi Vintgar na Bled in Bohinjsko dolino k Savici.

Predlogi in predavanja za glavno skupščino, delegacije in sekcije se morajo prijaviti do 1. julija t. l. podpisane vodstvu; obenem naj se naznani dotični govornik. Teme razglasimo takoj, ko se nam vpošljejo.

Členjene gg. predsednike „Zavezinih društev“ vladno prosimo, da avrste v vzporednega prihodnjih zborovanj volitev delegatov v zmislu § 7, lit. e), Zavezinih pravil. Delegati naj se prijavijo vsaj do 15. julija t. l. Izvolite delegate, ki se bodo glavne skupščine tudi res udeležili, da bo vsako društvo častno zastopano. Kdor že ve naprej, da ne pojde v Ljubljano, naj se ne pušči voliti.

Društvene izkaze imajo gg. predsedniki že v rokah. Blagovolite jih izpolniti in prav zanesljivo vrniti do 15. julija t. l., da bo mogel gosp. tajnik sestaviti svoje poročilo.

Gg. blagajnike Zavezinih društev pa prosimo, da pošljejo blagajniku letni donesek do konca maja t. l.

Po soglasnem sklepu lanke delegacije v Mariboru se je določil znesek za upravno leto 1909/10 od vsakega pravega člana 1 K. Od podpornih članov se ne plača članarina.

Pozivljamo že udelež vse narodno napredno učiteljsko, naj se udeležijo letošnje glavne skupščine v najmnogobrojnejšem številu.

Narodno napredno učiteljsko pokaži posebno letos, da je solidarno v svojem stremjenju, da se ne umakne niti za ped s strogo in natančno začrtane poti, ki vodi do vzvišene cilja, za katerim stremimo z vsemi svo-

jimi silami. Pokažimo s svojim nastopom, da se ne strašimo, nemoralnih persekucij na naše vrste! Pokažimo, da nas ne oplasi beg h koritom neznajnih koristolovcev v naročje reakcionarnih in nazadnjaških strank, ki hrepene po oni minuli predpotopni dobi, ko je bil uči telj mežnar in farovski hlapec. Pridite, zavedni tovariši in tovarišice s Primorskega, Štajerske ga in Koroškega k nam kranjskim učiteljem in učiteljicam, da v soglasju z Vami povzdignemo glas in obsodimo tiste, ki so se spozabili tak o daleč, da so zavoljo lastne koristi, prodali koris t vsega stanu!

Vsak zaveden učitelj in zavedna učiteljica naj pehiti v Ljubljano tiste dni!

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev“.

Tajnik: Franc Gärtner. Predsednik: L. Jelenc.

Kakšne šole imajo koroški Slovenci?

O teh šolah se je pisalo že mnogo člankov in tudi brošuric, tako da je dobil vsak, kdor se je zanimal za koroško šolstvo in za koroške Slovence sploh, dosti jasn vpogled v tiste zavode, ki imajo namen, razširjati izobrazbo in izomiko. Namen teh vrstic ni, kakor morda kaže njih nadpis, podati tukaj celotne slike naših po pravici razvpitih šol, ampak zapisati hočemo le nov šolsko zgodovinski dogodek!

Znano je, da so koroške šolske oblasti desedaj na višjem mestu vse tajile, kar je bilo pisano v kritiko takoiimenovanih utrakvističnih šol med Slovenci. Tajile so, da bi se otroci pre malo naučili nemški in slovenski, tajile so, da bi se slovenščina zanemarjala, tajile so, da bi mladina, izstopišča iz šole, skoraj da vse težko in z mukami pridobljene nauke pozabila ter postala na ta način topa in za vsak duševni in gospodarski napredek indolentna, nedovzetna, ravnodušna. Drzno so tajile, da se Slovencem usiljujejo ponemčevalne (utrakvistične) šole.

Tako so tajile nemške šolske oblasti vse, kar bi utegnilo škodovati ugledu utarkvistične šole, vsako še tako stvarno ter razmeram odgovarjajočo kritiko so z Nemcem prirojenim sofizmom pobijali ter na drugi strani do neba hvalisovali šolski sistem, ki je v prvi vrsti urejen le Nemcem v korist.

A ti premeteni Nemci so kritiko le nazunaj glasno pobijali, med tem ko so jo natihem odobrvali in spoštovali! Posledica tega je bila, da so vedno premišljali, kako povzdigniti uspehe v nemščini; seve samo v nemščini, ker so v svoji koristolovski enostranosti in v svoji prirojeni zavisnosti prezrli, da se kritikujejo tudi neuspehi v slovenščini, t. j. materinščini otrok. A kaj mar nemškim „pedagogom“ za materinščino šolske dece, kadar gre za političke koristi! Takih človekoljubnih ozirov zlahtnim Nemcem ni treba gojiti!

Že kakih 8 do 10 let sem se na uradnih učiteljskih konferencah z vneto razmotriva v edno kak predmet, ki služi v prosep nemščine na ljudskih šolah. Nemški pravopis, slovnikiški pouk, spisovne vaje i. dr. se je že do dolbra pretresovalo. Zakaj neki? Morda, ker je bil dosodnji način pouka, dovoljen in tako dober, kakor so ga izvestni ljudje hvalili? Seveda ne! Oni sami niso bili zadovoljni z uspehi, zato ta nervozni lov na popolnejše in uspešnejše metode, tako da ena metoda drugi roko podaja in se učitelji od ene k drugi begajo.

A v slednji dobi so germanizatorji iztaknili nekaj posebnega, neko non plus ultra metodo, katere se že več let sem baje z uspehom poslučujejo „nemško kulturo“ med Poljski razširjajoči Prusi! Po tej metodi se baje otroci nauče nemščine, kar je koroških šol glavni smoter. To je takoiimenovana čista jezikovna metoda, pri kateri se rabi edino-le jezik, ki se ga hoče učiti, torej pri nas na Koroškem nemščina, in ima to prednost, da se materinščina, t. j. slovenščina, sune iz učilnice! Predmeti, podobe i. dr. se postavijo pred otroke ter se nemški imenujejo, kar sicer ni napačno in se da odobriti. Toda otroci se morajo učiti še drugo in ne samo predmetov nemški imeno-

vati, treba jim je vedeti tudi razne lastnosti mnogoličnih stvari ter dalje mnogobrojna dejanja, ki se ne da do vsa pred otroki demonstrirati.

Učitelj si mora tu, če ni več ali pa če se iz zagriženosti in zaslepljenosti noče posluževati slovenščine, pomagati z gestikulacijo in spakovanjem, ravno tako kakor pri gluhonemih otrokih! Pa tudi temu načinu poučevanja človek ne bi kaj nasprotoval, ko bi se uvedel v dobi, ko so se otroci že nekoliko šole privadili in že nekaj nazornega nauka naučili in ko bi te pantomimiške jezikovne vaje imele svoje določene ure in tudi svoje meje, a vsega tega ni! Kolikor več se tako poučuje, tem rajše vidijo nadzorniki! Na ta način je učiteljem na nižjih razredih dano bolj na prosto roko, kako si urediti pouk v nemščini. Odprta je pot prilizovanju, dana je pa tudi prilika, zadovoljati svojo političko strast s tem, da tepta in zanemarja materin jezik otrok, obratno pa, da jim ubija edino in vedno le nemške stavke v glavo. Da bi se pa to ponemčevanje odslej vršilo bolj sistematično, enotno, po strogo obrezanem kopitu, se je določil za to svrhu primeren referat (obligatna tema) za uradne učiteljske konference. V smislu obligatne teme se na pr. naroča, preudarjati (iskati) sredstva in pota, da se šolska mladina že v prvih treh šolskih letih usposobi v rabi nemškega občevalnega jezika!

Zares močna lekcija za sicer nadarjene, a vendar ne vsega zmožne slovenske otroke. Pri tem se še pa tudi nič ne ozira na sestavo šolske dece, t. j. na namešanost otrok po narodnosti, ter se zahtevajo tudi na šolah s pristno slovensko mladežjo taki uspehi kakor [v glede nemščine ugodnejših krajih. Tako je, kakor smo zvedeli, ravnal skrajno pristransko nadzornik J. Zlata „pedagoška“ doba je torej zasvitala na Koroškem in bo od leta do leta postajala sijajnejša! Zgoraj omenjeni način poučevanja ima pa tudi ostro ost proti učiteljem slovenskega rodu. Zapostavljeni bodo, ker se bodo lahko na nižjih razredih pogrešali, zakaj s pomočjo „čiste“ jezikovne metode jih bo že

LISTEK.

Internat „Mladike“.

Spomladi l. 1906. se je ustanovilo zaradi javnega pritiska nujno potrebno žensko vzgojevalno in naobraževalno društvo „Mladika“, katerega prvi in glavni namen je stremiti po tem, da se v Ljubljani ustanovi in vzdržuje dekliški internat.

Do jeseni l. 1907., si je pribavilo društvo, ne meneč se za težave, ki mu jih je bilo premagati, že toliko podlage, da mu je bilo mogoče v zasebni hiši „Glasbene Matice“ otvoriti internat, v katerega je bilo prvo leto sprejetih 24 gojenk. V drugem letu je število naraslo na 43, v tretjem pa na 56 — živ dokaz, da je takšen zavod v Ljubljani res potreben. Sedanji prostori so pa nedostatni in ustrezajo le za silo. Zaradi tega se je moralo odkloniti več prosilk, ki so hotele biti v internat sprejete.

Zgradba lastnega internata, ki naj bi, nalašč v ta namen zgrajen, ustrezal dejanski

potrebi, postaja od leta do leta nujnejša. To nči izkušnja, to pravi javno mnenje, o tem je prepričano tudi društvo samo.

Zaraditega se je — hočeš ali nočeš — moral odbor odločiti, da prične z zgradbo lastnega internata, ki naj bi slovenskim deklicam z dežele, katere se v Ljubljani naobražujejo, preskrbel zdravo stanovanje in skrbno vzgojo.

Od mesta Ljubljane si je društvo „Mladika“ nakupilo v ta namen jako primerno stavbišče ob voglu Šubičeve in Levstikove ulice tik mestnega dekliškega liceja, kjer se je prav pred kratkim pričelo z zgradbo samo, ki bo do letošnje zime pod streho in ki se ima jeseni prihodnjega leta izročiti svojemu namenu.

Zgradba bo dvonadstropna, 39.2 m dolga in 23.8 m široka. Poslopje ne bo imelo nobene razkošne opreme. Pač pa se je odbor oziral v prvi vrsti na to, da bodi ondi vse tako urejeno, kakor bo za zdrave gojence koristno in potrebno.

V spodnjih prostorih bo velik zimski vrt, kopel z basinom, velika kuhinja, shramba

za jedila, umivalnica, gladilnica, poselska soba, prostoren hodnik in potrebne kleti.

Prtiličje bo obsegalo veliko vežo, prostoren hodnik, tri sobe za glasbo, tri učilnice, veliko jedilnico, ki se bo lahko porabljala tudi za igre, koncerte in gledališke predstave; sobo za konverzacijo, sobo za prefekto in predsobico k jedilnici. V prtiličju bo tudi stanovanje za hišnika, obstoječe iz dveh sob in kuhinje ter odzunaj posebno dostopno.

V prvo nadstropje bosta vodili dve stopnišči. Ondi bo šest velikih spalnic, šest kopalnih kabin, soba za prefekto, pisarna in sobi za upraviteljico.

Drugo nadstropje bo ravnatoko dostopno po dveh stopniščih. Obsegalo pa bo sedem spalnic, širok prostoren hodnik, sobo za prefekto, tri bolniške sobe s predsobo in kopeljo. Zadnji prostori bodo od drugih [popolnoma ločeni.

V podstrešju bo prostorna garderoba, veliki sobi za posle, dvorana za risanje in slikanje ter trije podstrešni prostori.

V hiši bo vodovod, električna razsvetljava in večinoma centralna kurjava.

Poslopje bo stalo prosto; okrog bosta vrt in park. Nahajalo se bo v najlepšem delu mesta, z glavnim počeljem obrnjeno proti tivolskemu gozdu.

Troški za ravnokar popisano zgradbo bodo znašali okroglo 250.000 kron. Društvo pa razpolaga z jako skromnimi sredstvi, ki za silo zadoščajo za pokritje tekočih izdatkov. Navezano je zatorej zgolj na podporo in požrtvovalnost slovenskega rodoljubja.

Internat, nastanjen sedaj v zasebni, nikakor v ta namen zgrajeni hiši, se ne more tako razvijati, kot bi bilo želeli. V novem posloppju bo pa mogoče v polnem obsegu zadoščati splošnim, nujnim in utemeljenim zahtevam slovenske javnosti.

Ker sta se društvo „Mladika“ in njega upravni odbor v interesu slovenske javnosti odzvala, ne da bi imela kake lastne koristi, zato apelujeta na slovensko javnost in jo prosita, naj ju gmotno podpira.

Odbor bo z veseljem pripravljen, [darila in zbirke objavljati in pričakujeta zanesljivo krepkega odziva.

mogel nadomestiti nemški učitelj — pantomimik!

Živela zdrava koroška pedagogika!

Pripomnja: Želimo, da ponatisnejo ta članek tudi drugi listi, osobito tisti, ki pridejo za koroške Slovence v poštev.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila K 116.541'60.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Ob štiridesetletnici učiteljskega društva za celjski okraj.

Govoril Franc Brinar o priliki slavnostnega zborovanja dne 5. maja 1910 v St. Jurju.

Sliko štiridesetletnega društvenega delovanja naj razgrnem pred vašimi očmi! Težavna naloga je to za moje skromne moči. A lotim se je z iskreno ljubeznijo. Saj mi je govoriti o društvu, čigar delovanje sem zasledoval 30 let, še sem izza svojih dijaških let; o društvu, ki mu pripadam že nad 20 let; o društvu, v katerem sem preživel najlepše urice, kar učiteljem; o društvu, v katerem sem sklenil najtrdnije in najrajneje tovariške vezi, o društvu, v katerem sem imel priliko svoje prve govorniške poizkuse spustiti v javnost, v katerem sem zajemal veselje do stanu, neustrašenost, neomajno ljubezen do milega naroda našega; govoriti mi je o društvu, ki mu hočem ostati zvest do groba.

Čas mi je pičlo odmerjen. Zato vas ne bom mučil z obširno kroniko, ne s podrobno statistiko; ampak le v glavnih potezih hočem narisati, kako se je društvo porodilo, označiti hočem glavne dobe njega razvoja in delovanja od njega početka do danes.

I.

Najlepši majnik je zacvetel avstrijskemu učitelstvu v letu 1869. Strte so bile verige konkordatske šole. V kipečem navdušenju so se učiteljske vrste začele združevati v društva. Med prvimi so bili v tem oziru učitelji celjskega okraja. Takratni nadučitelj volniški Fr. Vučnik, fin in inteligenčen mož, ki je pozneje deloval in umrl ravno v kraj, kjer smo danes zbrani, je prišel k svojemu frankolskemu sosedu Filipu Kodermanu, (ki živi danes v pokojku pri svoji hčerki in ki sem od njega prejel marsikatero podatke o našem društvu) in sklenila sta osnovati učiteljsko društvo. Pritegnila sta v odbor še svojega tovariša I. Zdoljškega pri Novi Cerkvi ter zdaj že pokojnega Badoslava Škofleka, narodno navdušenega mladenciča, službujočega takrat v Celju. Le-ta je preskrbel tudi koncept pravil. A pravila so bila slovenska in niso našla milosti pri vladi. Radikalni Škoflek se je razjarjen potegnil v ozadje. Sešel se je drug osnovalni odbor v Celju, v hiši, ki je stala na mestu, kjer je danes „Deutsches Haus“, sestavila so se pravila, in rodilo se je nemško dete: „Bezirk Cillier Lehrerver.“, ki ga je namestništvo dovolilo z odlokom od 23. aprila 1870, in 19. majnika tistega leta se je vršil ustanovni občni zbor, v katerem je bil izvoljen za predsednika takratni celjski profesor, danes znani slavni pedagog, pokojni dr. A. Lindner, ki je pa takoj prihodne leto dal slovo „der grünen Steiermark“, kakor je pisal društvu ter se je preselil na Češko. Bil je pri tej priliki imenovan za častnega člana. V tem letu se je častno članstvo podelilo tudi očetu doseadanjih šolskih računice, dr. Fr. vitezu Močniku.

Vodstvo društva je prešlo v roke takratnega nadučitelja celjskega J. Bobisuta, ki je društvu načeloval skozi celo desetletje. Mero-dajni faktor je bilo v društvu celjsko mestno učitelstvo. Delokrog društva je bil glasom pravil razširjen čez celo deželo Štajersko. Pristopali so mu kot udje ne le učitelji celjskega okrajnega glavarstva, ampak tudi iz sosednih. Toda porodila so se zaporedoma druga učiteljska društva, kakor savinjsko, konjiško, šmar-sko, in tako se je delokrog društva kmalu skrčil samo na celjski in laški okraj, dokler ni

pred štirimi leti laški okraj ustanovil svojega lastnega društva.

Poslovni jezik je bil prvotnemu društvu nemški, zapisniki so se pisali nemški. Do leta 1878, najdem v društvu samo en slovenski dopis, in sicer okrožnico tistikrat v Ljutomeru službujočega I. Lapajeta, ki vabi, da bi društvo pristopilo k Učiteljskemu društvu za slovenski Štajer, katerega glasilo je bil list „Slovenski učitelj“. Vkljub temu, da je predlog za pristop podpiral Šeligo, je propadel z motivacijjo, da je nepotrebna še posebna slovenska organizacija, ker itak obstoji za celo deželo „Lehrerbund“ v Gradcu. Živa slika vladajočega sistema. Zavladal je liberalizem, ki je bil liberalen le za Nemce, druge nerode pa je pritiskal k tlom.

Narodnostna ideja, ki je vzplamtela tudi v Slovencih, je vzgojila tudi učiteljskemu naraščaju mlade bojevnike, napolnjene z ognjem narodnega navdušenja.

Leta 1878. je pokojni tov. Jarc, nekdanji zaslužni šentjurski učitelj in pozneje nadučitelj braslovski, neustrašeno utemeljeval predlog, da ima biti v društvu slovenščina enakopravna in da se imajo zapisniki pisati tudi v slovenskem jeziku. Predlog je bil sprejet v kljub ugovorom s strani vodstva. Prve slovenske zapisnike je pisal tovariš Jarc sam, l. 1879. jih je pisala učiteljica Miheljak, leta 1880. takratni podučitelj Vodušek, leta 1881. pa naš tovariš Petriček. Svojo desetletnico je društvo slovesno praznovalo v mestni dekliški šoli. Pri slavnosti se je tudi pelo nemško in slovensko. Pa „Popotnikov“ poročevalec o tej slavnosti je pripomnil, da bi bilo glede slovenske pesmi pač želeli malo več ravnopravnosti.

II.

S svojo desetletnico je društvo zaključilo dobo nemške nadvlade. Nastopila je doba slovenskega prepodra. Društvu je pristopilo vedno večje število mladih učiteljev, ki se niso bali javno in odločno kazati svojega slovenskega mišljenja. Razen že omenjenega tovariša Jarca naj še imenoma navedem nastopne: Jurko, Petriček, Grah, Gabršek, a duša novemu gibanju je bil pa Brezovnik, ki je društvu pristopil že leta 1876. Prišlo je v društvu leta 1882. do velike krize. Celjsko mestno učitelstvo je korporativno izstopilo iz društva. Njemu je sledilo še nekaj drugih, še več jih je pa natihem potegnili v varno ozadje, ne da bi se bili odločili ne na eno, ne na drugo stran. Društvu na čelo je stopil zdaj Lopan, takratni nadučitelj okoliške šole celjske. Februarja istega leta se je prvokrat zborovalo v okoliški šoli. Vse razprave so se vršile v slovenskem jeziku, zapisniki so se pisali samo slovenski. Koncem tega leta naglašajo društveni poročevalci, da ima društvo še dovolj čilih moči med sabo, da med društveniki še vedno klije prava ljubezen do učiteljskega, do šole, do naroda itd.

Društvo je tudi v l. 1883. pokazalo svoje narodno lice. To je pokazalo o priliki, ko je tov. Brezovnik v navdušenih besedah slavil očeta slovenskih učiteljev Andreja Praprotnika, ki je takrat praznoval 25 letnico svojega službovanja v Ljubljani in ga je naše društvo tem povodom imenovalo za svojega častnega člana.

Nova smer v društvu mu je prinesla hude nasprotnike. Prorokoval se mu je pogin. Starejši tovariši so odpadli večinoma vsi, nadučitelji so se skoraj odtegnili vsi. Proti društvu se je rovalo na vse mogoče načine. Slovensko mišljenje učitelja se je identificiralo z nazadnjaštvom. Napreden biti se je reklo „deutschfreundlich“ biti. Nositelji nove smeri se niso klonili. Mlade, čile moči! Prepričani so bili, da hodijo po poti do pravega napredka. Rajši so prenašali zapostavljanje, kakor da bi krenili z začrtane poti. Krepko oporo so dobivali v mladem naraščaju. Nova smer je zmagala: društvo se je postavilo na trdno narodno podlago.

Tov. Lopan je vodil društvo štiri leta. Mož, ki je bil v prejšnjih letih vzor idealnega učitelja, je bil sedaj že izčrpan. Odtegnil se je društvu in je odslej samo še od strani motril njegovo delovanje.

III.

Vodstvo društva je prešlo v Brezovnikove roke. Brezovnik najmarkantnejša osebnost v društvenem razvoju. Vstopil je v društvo že leta 1876. Prepojen z narodnimi ideali, navdušen in izvrsten učitelj, agilen in spreten parlamentarec si je pridobil v društvu kmalu velik ugled, in leta 1886. je stopil društvu na čelo. Bil mu je duša deset let. Tako lahko

dobo od 1886.—1896. imenujemo Brezovnikovo dobo.

Po dvehletnem predsedovanju je sicer za dve nadaljni leti predsedništvo odložil, pa tudi v tem času ni odtegnil društvu svoje podpore.

V letu 1888. je bil predsednik naš sedanji nadzornik Supanek, takrat nadučitelj v Grižah. Bil je menda edini nadučitelj, ki je redno zahajal k zborovanjem in društvu dejansko podpiral. Glavna opora mu je bil tovariš Kocbek, ki je bil v tem letu tajnik ter spreten in energičen poročevalec.

V letu 1889. je bil predsednik tov. Petriček, ki je društvo spretno vodil. Tajnik in poročevalec je bil tov. Štukelj, ki je zavzemal to mesto še potem nadaljni dve leti. S podpisom „Streljak“ je objavljaj v „Popotniku“ tako krasna poročila, da je z njimi zbudil občeno pozornost. Ko pa je v društvu še nastopil s svojimi duhovitimi govori, smo se uverili, da je društvo pridobilo s Štukljem genijalnega sodelavca.

Lato 1889., ostane v naši društveni kroniki za vedno zapisano z zlatimi črkami.

Koncem leta 1887. je imel tov. Kocbek temeljit govor glede združitve vseh slovenskih učiteljskih društev. Njegov govor je imel tak uspeh, da se je sklenilo, da prevzame naše društvo to akcijo. To nalogo sta izborna rešila tovariša Gradišnik in Kocbek. Poklicala sta v življenje prvo združeno Slovenijo, našo dično „Zavezo“. Ta znameniti dogodek se je zgodil o Veliki noči 1889.

Tovariša Gradišnik in Kocbek sta našemu društvu pridobila tolik ugled, da se mu je odslej priznavalo med bratskimi društvi nekako prvenstvo.

Leta 1890. je prevzel društveno predsedništvo zopet Brezovnik. Izvemši l. 1894., ko je bil predsednik tov. Gradišnik, je tov. Brezovnik stal društvu na čelu 7 let. V tej dobi se je društvo krepko razvijalo. Brezovnik je skrbel za zanimiva predavanja, najzanimivejša je imel pa sam. Sploh je z veliko spretnostjo spravljaj v društvo živahno gibanje. Tov. Štukelj je leta 1891. odložil tajništvo, ki se je za celo vrsto let naložilo meni. V poročilih je moj prednik „Streljak“ streljal bolj na rahlo. Jaz pa iz večjega kalibra. Vem, da sem se marsikomu zameril, a pomagalo je pa le. Od leta do leta je število udov naraščalo. Prihajati so jeli tudi nadučitelji, v organizacijo so začele stopati naše tovarišice. Število udov se je bolj kot podvojilo. Koncem leta 1892., je imelo društvo 33 udov, do leta 1897. je njih število naraslo na 83. Društvena pravila smo imeli še vedno prvotna in zastarela in nemška. Po iniciativi Brezovnikovi smo jih poslovenili in primerno predruščali. Med drugim smo mu tudi dali novo firmo: Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj.

IV.

Tov. Brezovnik je začel nevarno hirati. Moral je dati učiteljevanju slovo. Izbral si je odslej hvaležnejši in manj naporni poklic, ki mu je vsaj deloma povrnil zdravje. Društvo pa mu je v znak priznanja in hvaležnosti podelilo dne 1. aprila 1896. častno članstvo. Poiskali smo si novega predsednika v osebi genijalnega tov. Štuklja. Žal, predsedoval je samo eno leto. Ne vem, kako naj rečem: „življenja peza“ potisnila ga je s pozorišča. Naš dragi tovariš je v duhu še vedno z nami, a redkokdaj ga imamo čast pozdraviti v svoji sredi.

Z letom 1898. je društvu napolnila nova doba, imenuje se Gradišnikova. Celih ednajst let je bilo krmilo nepretgoma v njegovih rokah. Društvo se je pod njegovim vodstvom popelo na višek razvoja. Gradišnik si je pridobil zaupanje vsega učiteljskega. Ker sem jaz bil ob početku Gradišnikove dobe močno vposlen pri bratskem konjiškem društvu, se je breme tajnika in poročevalca meni odvzelo ter se je naložilo agilnemu tovarišu Kvacu, ki je ta posel spretno in točno opravljal, če se ne motim do l. 1905. Njegov naslednik je kakor mravlja delavni, kot skala stanovitni, jako priljubljeni naš sedanji tajnik tov. Wudler, ki ga naj Bog poživi! O poslednji dobi našega društvenega razvoja ne bom obširneje razpravljaj. Večina navzočih je v tej dobi sodelovala.

Omenim naj samo, da je pred dobrimi desetimi leti kakor v raznih drugih bratskih društvih, tako tudi v našem društvu nastala mala kriza, ki jo je rodilo takomenovano Jungovsko gibanje. Ne bom se spuščal v kritiko tega gibanja. V načelih smo si itak bili edini, samo v taktiki smo se ločili. Jungovsko gibanje se je poleglo. Imelo pa je za nas štajersko učitelstvo dobre posledice. Požurili smo

se z ustanovitvijo naše slovenske štajerske organizacije. In ko so nam v Gradcu nemški tovariši stavili zahtevo, da se moremo Lehrerbundu priklopiti kot skupna organizacija, so jim naši odposlanci rekli: „Kolegi, mi že imamo svojo Zvezo“. Važno izpremembo v naši ožji organizaciji mi je še omeniti. Že pred mnogimi leti je o priliki nekega sestanka dalekovidni tov. Vodušek izprožil idejo, da bi se za laški okraj osnovalo posebno učiteljsko društvo. Misel se je sicer odobraval, a zopet je zaspala, dokler se ni pred štirimi leti nanovo izprožila. Akcijo je vzel v roke tov. Gnus. Kakor ptič feniks preroben, ves nov je stopil v življenje naš najmlajši bratec, vrlo učiteljsko društvo za laški okraj! Dragi tovariši iz laškega okraja! V pičlem številu ste prihajali v naše društvo — časih vas je bilo lahko prešteti na prste ene roke — danes vas je združenih nad 60 v lastnem društvu. To je najboljši dokaz, kako potrebno je bilo, da ste se emancipirali. Dovoljujem se pa pri tej priliki naglašati to-le: najdelavnejši vaši člani so bili poprej najzvestejši naši člani in vašega vrlega predsednika vam je dalo naše društvo. Iz našega društva je izniknil; eden izmed najboljših, najdelavnejših, najodločnejših naših je bil že od leta 1888. sem. Živi naj vaš in naš Gnus!

Delokrog se je tedaj zožil na celjski okraj. Zaraditega smo društvo v tretjeh prekrstili ter nosi sedaj naslov „Učiteljsko društvo za celjski okraj“.

Moje poročilo gre h kraju. Zadnja leta sem smo opazovali, da v našem društvu nekako ponehava zanimanje in prava delavnost. Tov. Gradišnik je že težko nosil breme, ki smo mu ga nalagali leto za letom. Odklanjal ga je vedno odločneje, a mi smo ga zopet izvolili. Navdušeno smo mu poskali, a delati smo ga pustili samega. Predlansko leto je odločno odklonil izvolitev. Breme predsednika smo naložili tovarišu Černeju. Zaslužnemu tovarišu Gradišniku smo podelili najvišje odlikovanje, s katerim razpolagamo, imenovali smo ga za častnega člana. Tovariš Černeje je odločno odklonil zopetno izvolitev. Zadel je čast predsednika mene. Nisem se obotavljal sprejeti tega bremena, samo prosim ne obotavljajte se tudi vi, če vas bom koncem leta prosil, da mi ga odvezamete.

Marsikateri zaslužni član našega društva že počiva v grobu. Izmed naših pokojnih je zapustil trajen in blag spomin v mojem srcu tovariš Boštjan Kregar. Zlata duša, čist značaj! Bil je nam mladim kakor oče. Dajal nam je lepe nauke iz svoje bogate izkušnje, brzdal časih naš radikalizem, časih je bil pa sam bolj radikalen kot mi. Težko mi je bilo pri srcu, ko sem spremljal tega blagega moža k zadnjemu počitku.

Marsikoga izmed vas tukaj navzočih društvenikov in društvence bi naj zaradi zaslug, ki si jih je pridobil za društvo, tukaj imenoma navedel. Oprostite, tega ne storim. Toda dva tovariša moram pa posebno navesti. Prvi je tovariš Ivan Logar. Leta 1875. je vstopil v društvo, ostal mu je zvest v dobrih in slabih časih do danes. Živel naš najstarejši društvnik! Drugi je tovariš Petriček. Nad trideset let že pripada društvu. Nikdar ni omahoval, tudi v najkritičnejših časih ne. Bil je v društvu delaven kot zapisnikar, kot poročevalec, ko marsikoga izmed nas na svetu ni bilo, in zvesta opora društvu je še do danes. Bog nam ga ohrani še mnogo let!

Ob tem slavnostnem trenutku se dovoljujem izraziti nekaj svojih iskrenih želja. Oklepajmo se svojega društva s podvojenim navdušenjem. Društvo je ogledalo naše samozavesti, našega mišljenja, naše veljave, naše moči. Z društvom stojimo in pademo. Krepko korakajmo v društvu naprej. Iz globočine srca želim, naj bi nas spremljale vedno tri zvezde vodnice.

Prva vodilna zvezda nam bodi bratstvo! Jaz mislim bratstvo, ki ima svoj sedež v srcu; bratstvo, ki se javlja v medsebojni zaupljivosti; bratstvo, ki se kaže v medsebojni požrtvovalnosti in prizanesljivosti; bratstvo, kjer vedo mlajši ceniti izkušnost starejših in kjer vpoštevajo in vzpodbujajo čile moči mladega naraščaja; bratstvo, ki ima svoj izvor v značajnosti.

Druga vodilna zvezda nam bodi napredek. Izobrazujmo se, izpopolnujmo se! Bodimo v resnici pionirji prave svete! Ničesar nimamo iskati tam doli pri onih, ki jim je ljudska šola prokletstvo naroda; naši cilji vodijo gor, proti luči.

Tretja vodilna zvezda nam bodi narodna zavest, iskreno rodoljubje. Bodimo nositelji narodne vzgoje! Krepko razvita narodna samozavest nam pribori enakopravnost in konec bo

nesrečnih narodnostnih bojev. Tovariši, tovarišice! Sledimo tem zvezdam vodnicam! Delajmo vsi! Delajmo trezno, premišljeno! Nič prijazna znamenja se nam ne kažejo na obzorju. Toda ne bodimo malodušni. Zunaj cvete maj. Majnikova doba naj napoči tudi nam, da bomo mogli vzklizniti z ljubljencem Gregorčičem:

Pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!

Še nekaj o oliki.

V zadnji številki smo priobčili nekaj sirovih izbruhov klerikalnega „Domoljuba“, danes pa objavljamo dišeče rožice iz klerikalne „Straže“, ki jih siplje na Štajersko napredno učiteljstvo: korumpirana masa egoističnega liberalnega učiteljstva, umazani liberalci, liberalna banda, samopašno in samogoltno učiteljstvo, brezvestni izkoriščevalci, mlečezobi liberalni pobje, kilavi frakarji, liberalna tolpa, ki se ponuja kakor propala ženska, nemškemu frajznu...

To je menda dovolj v eni sami številki!

Mi bomo v revanžo prav v kratkem vprašali nekega ljubljanskega „krščansko-mislečega“, komu in zakaj se je on ponujal, sam bo pa potem povedal, kakšne posledice je imelo to ponujanje!

No, da! Tako pišejo klerikalni duhovniki, profesorji in ekslemenatarji. Tako izpričujejo sami — svojo oliko!

Ali je treba še kaj pardona? Zob za zob!

Klerikalci proti učiteljstvu.

Iz štajerskih neučiteljskih krogov.

Fej vam, podle, podkupljive duše!
Niste vredne, da sije solnce božje na take iškarjote!

„Slov. Gosp.“ z dne 19. maja.

Na nekaj smo Slovenci na Sp. Štajerskem lahko upravičeno ponosni; na svoje ljudsko šolstvo. Da to šolstvo v narodnostnem in morda tudi tuintam strokovnem oziru ne stoji na višku vseh potreb in modernih zahtev, tega nismo krivi mi kot narod, temveč je temu kriva nad nami vladajoča nemška večina v deželi. — Ljudstvo samo kot tako, naše vrle občine, naši slovenski davkoplačevalci so pa za šolstvo žrtvovali jako veliko; nastale so po naši lepi domovini šolske palače, ki ustrezajo v vsakem oziru higieničnim zahtevam in omogočajo izdaten pouk. Koder so še nedostatki, se jih bo nedvomno popravilo še v nekaterih letih. Gotovo pa je eno, da ve slovensko ljudstvo z gotovimi izjemami ceniti veliko vrednost šolske izobrazbe — in da ve ceniti tudi delo in trud učiteljstva. Bilo bi v tem oziru še lahko marsikaj bolje ko je; posebno zadnji čas so začeli baš oni, ki bi brez truda svojih učiteljev-vzgojiteljev nikoli ne postali to, kar so, namreč duhovniki, hujskati iz strankarskopoliških ozirov proti učiteljstvu ter ga ovirati pri njegovem delu, kjer je to le mogoče. To sovražstvo sitega in izborna plačanega duhovništva sega tako daleč, da je pričelo hujskati nerazsodno kmetiško ljudstvo zoper učiteljstvo, a to zaradi učiteljskih plač.

To vprašanje je služilo že parkrat duhovnikom za agitačno sredstvo proti naprednjakom, torej proti Narodni stranki, v katere taboru stoji danes malone docela vse spodnještajersko slovensko učiteljstvo. Gotovo iz stvarnih razlogov in iz prepričanja — zakaj kazati se danes pri nas za naprednjaka, nastopati za resnico in pravico, ni lahko in prinaša marsikomu hude ure. Naša stranka stoji na stališču, da veljajo enake pravice za vse stanovce: za učitelje kakor za kmete, za gospodo kakor za delavce. Vsako delo je vredno svojega plačila. V vsaki ustanovni vladani deželi ali državi naj izkušajo in morajo izkušati vsi stanovci, da se jim bo delil kruh po zaslužju in pravici. Mi smo veseli, ako si delavstvo izvojuje kak priboljšek za svojo plačo in svoje življenje, podpiramo vedno vrli naš kmetiški stan pri njegovih bojih za izboljšanje — in smo to svojo podporo tudi že izkazali s poštenim delom. Nismo pa za to nikoli zahtevali kake nagrade, nismo baročili okrog kmetov z žaklji, nismo goljufali starih žensk in pri testamentih nismo prodajali svoje politične moči, ki so nam jo dali politično neizsolani kmetje, za denar vladi in Nemcem, kakor to delajo klerikalci. Vemo pa tudi ceniti zahteve uradništva in učiteljstva in bi ga vedeli ter morali ceniti, ako bi tudi baš učiteljstvo ne stalo v našem taboru. Zakaj nevaležnost za

duševni kruh izobrazbe je prav tako grda in obsoje vredna kakor nevaležnost za telesne dobrate.

Učiteljstvo ima nedvomno pravico kakor vsi drugi stanovci, da skrbi za izboljšanje svojega položaja, ki je v istini žalosten. Ako zahteva več, kakor se bo dalo v sedanjih razmerah doseči, kdo bi mu to zameril? Vsak svetnik ima prste k sebi obrnjene, kamoli li ne slabo plačan, z obilo rodovino obdarjen slovenski učitelj? Zahteva po izboljšanju je med učitelji splošna, in zato velja vsemu učiteljstvu psovka, ki jo je napisalo duhovniško glasilo „Slov. Gosp.“ na naslov učiteljstva: „Fej vam, podle, podkupljive duše!“ Nismo še nikoli čitali v kakem dostojnem listu take neizrekljivo grde, duhovništvo v resnici poniževalne psovke na naslov kakega stanu, ki samo zahteva to, kar mu gre. Saj sta stavila dež. odbornik Robič in predsednik kmečke zveze Roškar že ponovno predloge v štaj. deželnem zboru za izboljšanje učiteljskih plač. In vključ tem gre človek — splošen sum leti na dr. Verstovška — pa napiše v zadnji številki „Slov. Gosp.“ pamflet, kakor ga ni kmalu zagledal beli dan.

Zakaj pravzaprav gre klerikalcem? Zavozili so s svojo obstrukcijo v deželnem zboru popolnoma. Iz same želje po nemškem ovsu in iz same dobičkaželjnosti so že šli natihoma pod kaudinski jarem — ne da bi to komurkoli povedali; izdali in osmešili so slovenski narod za večne čase v Gradu. Ljudstvo bo plačalo vojne stroške obstrukcije — o tej točki bomo še govorili, mariborska gospoda! — in bo imelo le škodo in zasmeh. Klerikalci rabijo sedaj na zunaj izgovor: hajd po učiteljstvu! Mi smo iz stvarnih in narodnih razlogov ostro kritizirali klerikalno umikanje v Gradu, ne da bi niti najmanj vprašali učiteljstvo kot stan za svet; mi smo z učiteljstvom kot delom našega naroda in naše stranke vred obsodili klerikalno taktiko pri obstrukciji. Ako so res klerikalci tako slabi, da lahko vsaka nasprotna kritika omaja njihovo stališče, ustavi vsako njihovo delo? Učiteljstvo nima niti enega stanovskega slovenskega zastopnika v deželnem zboru, naprednjaki samo enega: glejte, in vendar je po klerikalnem besedičenju nevarnost, da bo dala dežela kar tri milijone za učiteljstvo! Saj imajo vendar soodločevati v prvi vrsti klerikalni poslanci, saj imajo oni o tem govoriti! Čemu torej psujejo? Ako so tako mogočni, dežela itak ne bo ničesar dala; ako pa nič ne premorejo — kakor je resničen položaj, ker o izboljšanju učiteljskih plač bo prejalislej odločala nemška večina, tista večina, ki so ji klerikalci že prodali slovenski narod na milost in nemilost — potem pa je bolje molčati. Vsak pameten človek pa končno sploh ve, da je pri sedanjem finančnem stanju dežele vobče nemogoče dati učiteljstvu tri milijone.

Da pridemo h koncu! Upamo, da si bo zapomnilo učiteljstvo to klerikalno podlost in da bo na njo na primeren način odgovorilo. Naša javnost pa je doživela nov dokaz brezprimerne politične podlosti — kakršne so zmožni res samo tako propadli ljudje, kakor so oni, ki so se vdinjali duhovništvu za denar in čast z dušo in telesom.

O svobodi.

Uskokom v album.

Vsakdo je suženj, ki misli, da je gospod drugih. Čeprav ni v resnici suženj, ima pa prav gotovo dušo sužnja. Nesramno bo klečepalil pred prvim močnejšim, ki ga bo podjarmil. — Samo oni je svoboden, ki hoče vse okolo sebe osvoboditi.

I. G. Fichte.

Ni samo pobožna želja človeštva, temveč neobhodna zahteva človeških pravic in človeškega poklica, da živi tako lahko, svobodno, zapovedujoče čez prirodu, popolnoma človeško na zemlji, kolikor le pripušča priroda. Človek naj dela; a ne kakor tovarna žival, ki se zgrudi v spanje pod svojim bremenom ter se po najpotrebnejšem počitku izrpanih moči zopet spravi pokoneu, da iznova nosi isto breme. Brez strahu, vesel in zadovoljen naj dela in čas naj ima, da lahko povzdigne svojega duh in svoje oko k nebu, ki je prav njemu določeno.

I. G. Fichte.

Naša svoboda je torej v tem, da vladamo zakone, zato da bi bil boj vreden za gospodarstvo in ohranitev zakonov, da bi se vsi lahko udeleževali javnega življenja ter s tem spoznali in pripoznali zakon, ker le tako se ohrani živ-

ljenje in svežost duha, s tem se bodri k plemeniti pogumnosti in k vsakemu težavnemu in nesmrtnemu delu. Le nekaj velikega in skupnega, kar zadeva vse, lahko zbudi ljudi k izražanju in mišljenju. Zakaj izraziti se in misliti je eno, kdor zabranjuje govoriti, ta zabranjuje tudi misliti, ta zabranjuje izražanje. Izražati se pravi umno in premišljeno govoriti. Ustnice so brusni kamen duha, čez ustnice mora misel pogostokrat semintja, da dobi blesk, barvo in obliko. Misel, ki jo zaklepamo v notranjost, ker se bojimo paznikov in zasledovalcev, je solnce in blisk za temnimi oblaki. Jezik se mora razvezati, da zamore misel ogrevati in blesteti; misel, vedno prikrišana, okamenjena in zamre polagoma. Zaznava se dan, in človek govori! To je tako gotovo ena beseda in en pomen, da postane ves lep božji svet pust, mrtev, neumen in nem, ako bi oba ne smela več prodreti. Zakaj govor je duševno solnce na zemlji, časih mora biti tudi duševni blisk!

E. M. Arndt.

Rosegger za pobratimstvo narodov.

Oni Rosegger, ki je izdal na nemški narod poziv, da nabere dvamilijonski bojni fond, naj bi bil za pobratimstvo narodov? In vendar je temu tako! Rosegger je namreč poslal na občni zbor nemškega Schulvereina pismo, v katerem pravi med drugim:

„Nečemo graditi na jezikovnih mejah bojnih trdnjav. Šola je tabor miru. Prava — pravim z namenom prava — izobrazba srca in značaja vodi k oni pravosti, ki nas uči, da je jezik in zemlja prednikov neprodatna last vsakega naroda, na katero ne sme nobeden sosedni narod predrzno položiti svoje roke. — Ne drugim v nasprotstvo, temveč sebi v varstvo. To je bila misel, ki sem z njo začel svoje delo in s tem blagoslovom bi jo želel tudi dokončati. — Ako ustanavljajo tudi sosedni narodi v tem smislu svoje šole, potem bodo prihodnji rodovi s spoznanjem in dobrohotnostjo opusčali narodna nasprotstva in naši sredstva, da bodo mogli tudi v jezikovno mešanih krajih mirno živeti eden poleg drugega in se medsebojno podpirati.“

To so gotovo zlate besede, vredne in dostojne pesnika, kakršen je Peter Rosegger. Le žal, da je on s tako plemenitim nazori prilično osamljen med svojimi rojaki in da mož še ni prišel do spoznanja, da je misija, ki jo vrši Schulverein, ravno nasprotna nazorom, ki jih je razvil on v gori omenjenem pismu, in da bo tudi njegov fond služil v namen, da bo nemški narod „predrzno segal s svojo roko na podedovan jezik in zemljo sosednjih narodov.“

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za okraj Kranj zboruje dne 2. junija t. l. popoldne ob dveh v Šmartnem pri Kranju s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo tajnika in bjagajničarice.
2. Volitev pregledovalcev računov.
3. Umetnost v ljudski šoli, poroča prof. M. Pirnat.
4. Volitev društvenega odbora ter delegatov k „Zavezinemu“ zborovanju.
5. Določitev kandidata kot učit. zastopnika v okr. šol. svetu.
6. Predlogi in nasveti.

K obilni udeležbi vabi

o d b o r .

Učiteljsko društvo za logaški okraj je imelo svoj letošnji občni zbor dne 19. t. m. v Idriji. Tistega učiteljstva, ki se je neopravičeno odtegnilo zborovanju, ne bomo na tem mestu posebe obsojali, kakor bi bilo potrebno; saj se obsoja njegova nekolegialnost že dovolj sama na sebi!

Vest, da se vrši letošnje zborovanje v Idriji, je navdala z veseljem vse udeležence, ker si iz večine še niso ogledali znamenitega mesta.

Nebo je pripravilo lep, jasen dan, in tako sta veselo drčala vozova preko pestrih poljan in preko svobodnih loz k svojemu smotru. Marsikdo si je predstavljaj, da bomo od Godoviča kar zdrknili v idrijski „kotel“. Toda kako presenečenje! Zala, vzklopela v novem zelenju, oživljena s šepetom Zalice in od kuka-vičjih glasov, je odvila slehrno oko. Tako se je zdela človeku, kot bi ga nenadno omamila fata morgana čarobne alpske pokrajine. Ničče ni vedel, kdaj smo vstopili v zadnji ovinek, da se je prikazalo izza njega ljubko mesto.

Ob 1/2 11. uri popoldne se je vršilo zborovanje v občinski dvorani. Udeležba je bila (vključ iz ostalimi omahljivcem in malo brižnežem!) jako častna, zakaj dvorana je bila napoljena. Našteli smo 54 navzočih. Vesel in važen je pojav, ki ga je konstatiral tov. Punčuh, otvarjajoč zborovanje, da se v tako veliki meri še nikoli udeležilo učiteljstvo društvenega zborovanja nego leto s. Po kratkem predsednikovem nagovoru je pozdravil idrijski župan navzoče učiteljstvo, in nato je podal predsednik besedo profesorju dr. Ilesiču, ki je počastil društvo s prijaznim odzivom na njega povabilo in prošnjo. Govornik je, dasi zaradi boleznih z onemoglim glasom, vendar s svojo stare, globoko vnemo, polno ljubezni do učiteljstva in do naroda, v jasnih, jedrnatih besedah obdelal krasen pedagoški tema: „Gibanje kot element duševnega življenja s posebnim ozirom na pouk“ na tako preprost način, da so se njegove misli, ako si jih pazno poslušal, kar nekam samoumevno razpletale pred tabo. Za svojo veliko prijaznost odziva, za eleganco svojih besed in njihovega pomena je žel govornik prezaslušano, navdušeno aplavdiranje.

Zatem je v kratkih potezah povedal tov. Bezeljak nekaj o protialkoholnem gibanju med šolsko mladino, kar je tudi s stastičnimi podatki umeteljeval. — Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika ter volitev novega odbora, kjer se je na predlog tov. Gangla obdržal izveščine stari odbor, da se mu je tako izkazalo zupanje in priznanje za sedanje uspešno delovanje. Navovo sta prišla v odbor tov. M. Kavčičeva iz Idrije in tov. Schuller z Rakeka.

Ker je logaški okraj eden najbolj raztegnjenih šolskih okrajev na Kranjskem, zato so stavljeni društvenim zborovanjem vedno velike težkoče bodisi v finančnem ali v udeležnem oziru. Na predlog tov. Schullerja se je sklenilo v to svrhu, da se odslej razdeli društvo v dva učiteljska krožka, in sicer v logaško-idrijski in loško-cerkniški. Zaedno so se odpravili skupni vozovi, ki jih je plačevalo društvo iz prebitka. (Pisec teh vrst sodi, da sta označena predloga pač v prilog društveni blagajni, toda več v škodo društvu samemu — dokaže ali ovrže pa naj to sodbo čas!) — Predsednik je zaključil zborovanje z zahvalo vrlemu predavatelju prof. dr. Ilesiču za njegov prijazen odziv, slavnemu profesorskemu zboru c. kr. mestne realke z ravnateljem dr. Beukom na čelu za njegovo častno udeležbo, gospodu županu za naklonjenost, s katero je prepustil v zborovanje občinsko dvorano, in napsled tov. Ganglu za njegovo veliko požrtvovalnost v prilog kranjskega učiteljstva sploh, posebe pa še logaškega.

Učiteljstvo si je po zborovanju ogledalo grad in moderno realčno poslopje.

Potem je bil banket pri Lapajnetu, ki zasluži zaradi izredno nizke cene in točne, povsem ustrozajoče postrežbe vse priznanje in vso zahvalo vrlima, neutrudnima gospodičnima Olgi in Leni Lapanjetovi ter njuni teti! Izgovorjena je bila marsikatera krepka, odkritosrčna beseda, ki je dvigala veselo razpoloženje. Po banketu se je razvila med ubranim petjem domača, živahna zabava, ki jo je moral pretrgati pičlo odmerjeni čas za ogledavanje rudnika, katere zanimivost je bila marsikomu glavna vaba za romanje v Idrijo. Podpisano je bil reverz in s tem dano dovoljenje za ogled, in učiteljstvo se je že z napetim zanimanjem zbralo pri vltodu v rov. Kar trešči vest, da se po vspenjači — ni dovoljeno spu-stiti v rov, kar je pomenilo prav toliko, kakor da ni dovoljeno ogledati si rudnika. Ampak nesramen in pregnušen je ta atentat, da bi si kdo mazal prste ob njem. — Zapomnili si bomo dobro, da je to povzročil oskrbnik Krópač. Ko je bilo o Binkoštih v Idriji 40 laških turistov, so smeli v jama po vspenjači, ker jim je to dovolil laškone-mški oskrbnik Penco, slovenski učitelji in slovenske učiteljice pa tega niso smeli, ker jim je to zabranil Čeh Krópač. To je tudi košček — enakopravnosti!

Izgubili bi bili vso dobro voljo, da nas niso znali dobrodušni idrijski tovariši in tovarišice potešiti. Tako smo prekrmljali kratak čas v njihovi veseli družbi in težko smo jim stisnili roko v slovo, kakor bi se ločili od sester in bratov. Z nami pa je poromal topel spomin in najboljši vtisk, ki ga je napravilo na nas idrijsko učiteljstvo, ki smo si ga do sedaj slikali v mrtvih, mlačnih barvah, zdaj pa smo se prepričali, da smo se s svojo sodbo korenito varali o njem ter mu delali tako veliko krivico. Spoznavaj in ne predsojaj!

—az—

Postojnsko učiteljsko društvo ima svoj redni letni občni zbor na Razdrtem dne 9. junija (četrtak) popoldne ob pol 3. uri z običajnim vzporedom in predavanjem cesarskega svetnika g. I. Franketa, profesorja v Ljubljani, o temi: „Varstvo historičnih umetniških in prirodnih spomenikov“. Na veselo, polnoštevilno snidenje vabi

o d b o r .

Pedagoško društvo v Krškem zboruje v nedeljo, dne 5. junija, ob 11. uri popoldne v Šent Jernejju (ljudska šola).

Dnevni red:

1. Nadučiteljski Dragotin Trost: Vzgojumo za vedne Slovence!

2. Strokovni učitelj Dragotin Humek: Merstvo v vsakdanjem življenju s posebnim ozirom na ponavljalne šole. Popoldne izlet k Pleterskemu samostanu. Do snidenja! Pedagoško društvo v Krškem prosi vse one člane, ki še niso poslali članarine, naj jo skoraj vpošljejo, da prispevamo C. M. družbi obljubljeni kamen. Imejmo v naših žalostnih časih vsaj trohico narodne zavednosti!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za politički okraj Ljutomer izleti v četrtek, dne 2. junija 1910, v Radince, kjer zboruje po sledečem vzporedju:

- I. Zapisnik.
 - II. Dopisi.
 - III. Podavanje profesorja gosp. Lavtarja.
 - IV. Slučajnosti.
- Odbor je odločil za to zborovanje Radince, ker

1. pride g. prof. Lavtar, ki ima do Radince najugodnejšo zvezo in
2. ker se v Radincih snidejo referenti za revizijo učnih načrtov obeh okrajev.

Zborovanje se začne točno ob 10. uri dopoldne v prostorih g. Rosenbergerja.

Odbor se nada, da se udeležijo zaradi predavanja g. profesorja Lavtarja vse učiteljske obeh okrajev, torej tudi nečlani. Mohorjeva pesmarica I. zvez. se naj prinese seboj! Pele se bodo pesmi 48., 52. in 64. Na snidenje! Odbor.

Učiteljsko društvo za Svetolenarski okraj zboruje dne 9. junija t. l. ob 11. uri dopoldne pri Sv. Lenartu v Sl. g. s sledečim vzporedom:

1. Dopisi.
2. Zapisnik.
3. Predavanje tovariša Mat. Pergerja o obnih vrednostih učit. društev.
4. Poročilo tov. Škerjanca, zastopnika v okr. šol. svetu.
5. Razgovori o konferenčnih vprašanjih.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vljudno Jos. Mavrič, t. č. predsednik.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 5. junija v Gornjem gradu ob 10. uri dopoldne.

Vzpored:

- I. Pozdrav.
- II. Nalezljive otroške bolezni. Predava okrožni zdravnik dr. Maks Konečnik.
- III. Društvene stvari.

- a) Zapisnik zadnjega zborovanja.
- b) Dopisi.
- c) Slučajnosti.

IV. Poročilo delegatov o „Zvezinem“ zborovanju v Celju.

V. Poročilo zastopnika učiteljskega v okr. šol. svetu.

Zaradi kosila se naj naznani pravočasno tajniku Jos. Korbanu.

Posebna vabila se ne bodo razpošiljala!

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje 9. junija t. l. ob 11. uri predpoldne v Št. Vidu pri Groblnem po sledečem vzporedju:

- I. Dopisi.
- II. Škriptične slike, podava tovariš Černež.
- III. Konferenčna vprašanja:

- a) Revizija učnih načrtov, poroča tov. Flere.
- b) Telesna vzgoja šolske mladine z ozirom na telovadbo, mladinske igre in kopanje, poroča tov. Stritar.

IV. Slučajnosti.

Po zborovanju koj seja stalnega konferenčnega odbora in odseka za šolske vrte tudi za rogaški okraj.

Zaradi obeda naj se blagovolijo tovarišice in tovariši oglasiti vsaj en dan prej pri tovarišu Stritarju v Št. Vidu—Groblno.

K mnogobrojni udeležbi vabi Tomo Kurbus, t. č. predsednik.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo izleti v četrtek, dne 2. junija t. l. v Dravinjsko dolino, in sicer v Poljčane.

Dnevni red:

Ob 10. uri zborovanje z običajnim vzporedom ter podavanje tovariša Lj. Černeja iz Griž: „Izlet v Savinjske planine s pomočjo skioptikona“.

Po zborovanju obed in prijateljski sestanek v gostilni ob Boču. Za obed se je pravočasno oglasiti pri tov. nadučitelju Svetliu v Poljčanah.

Tovarišice in tovariši, ta dan vsi v Poljčane ter v duhu na Savinjske planine!

Joško Kokl, t. č. predsednik.

Ormoško učiteljsko društvo se zborovalo 1. maja na ormoški okoliški šoli ob jako povoljni udeležbi. Kot gosta sta bila navzoči gospodični: tovarišica Svobodova iz Dornave in otroška vrtnarica Podkrajškova iz Ormoža.

Društveni predsednik tov. Rajšp je pozdravil navzoče zborovalce v upanju, da pride oživljajoča pomlad tudi v naše vrste ter nas zbudi k živahnejšemu življenju.

Izmed dopisov je omeniti onega radi slovenskega poslovnega jezika pri uradnih kon-

ferencah in v zadevi odškodnine za spisovanje šol. matice. Izprožila se je tudi misel postaviti slovensko učiteljsko zavetišče na jugu.

Tov. Rosina je podaval o Stanku Vrazu. Predavanje je imelo sledeče točke: a) Stanko Vrazovo življenje in njegova dela, b) Ilirska doba, c) Vraz-uskok, d) Vraz pri Hrvatih in Slovencih, e) Vrazova slavnost na njegovem rojstnem domu leta 1880., f) „Bog i Petar“, učna slika za slovenske ljudske šole.

O zadnjem glavnem zborovanju „Zveze slov. učit. in učiteljic na Štajerskem“ v Celju je poročal delegat tovariš Porekar. Ko je poročevalec naznanil, da je bil izvoljen naš predsednik predsednikom „Zveze“ narede navzoči čestitno ovacijo tov. Rajšpu kot zvezinemu predsedniku in trdnem prepričanju, da bo vodil „Zvezo“ in ji predsedoval po svojih znanih zmoglostih in močeh z vso vnemo nevstrahljivo in uspešno, kakor se je tov. podpredsednik izrazil.

Prihodnje zborovanje se vrši v Vuzmetincih v četrtek, dne 7. julija t. l.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 17. maja v ptujski okoliški šoli ob prav dobri udeležbi. Saj pa je bil tudi prelep dan, in katerega tovariša in tovarišice ni krasni maj privabil k zborovanju, tega najbrž tudi pozneje ne bomo več dobili v svojo sredino. Prav dobra udeležba je bila — sem rekel — z ozirom na prejšnja zborovanja, toda bila bi lahko boljša z ozirom na število članov našega društva, še boljša pa z ozirom na število vsega učiteljskega našega okraja.

Zborovanje se je pričelo ob 10. dop. — Gotovo si niso nekateri tov. in tovarišice na vabilu te številke dobro ogledali, sicer ne bi prepozno dohajali. Po običajnem pozdravu gostov, novega uda gđ. Regine Gobčeve in vseh navzočih, smo razpravljali najprej o internih društvenih zadevah. Živahna debata se je razvila v zadevi poslovnega jezika pri uradnih konferencah in pri drugem poslovanju sploh. Tozadevno naziranje društva bo preciziral naš predsednik ob priliki sestanka društvenih predsednikov 22. tm. v Celju. — Še živahnejšo debato so zbudila načela, po katerih naj se ravnamo pri sestavi referata: „Času primerna revizija lj. š. učnih načrtov.“ Ta načela je sprejel stalni konf. odbor, ne ozirajoč se na naše šolske razmere in potrebe. Končno se je pa tudi tukaj doseglo sporazumljenje. Pri reviziji učnih načrtov nam ne bo dotično navodilo merodajno, marveč bomo upoštevali potrebo vzgoje kmetijskega naraščaja. Zaradi tega bomo vrstili med sedanje predmete tudi še čebelorejo, gospodinjstvo in narodno gospodarstvo. Pri določitvi števila ur za nemščino se je poudarjalo, da je potrebno splošno število 26 tedenskih ur, kar je le za nemške šole merodajno, zvišati na 28. oz. 30. Sami si tedaj nalagamo več dela vzlic temu, da smo slabše plačani kot nemški tovariši. — Ko se je še končno enoglasno sprejel nasvet, privediti meseca junija poučni izlet v Podlehnik, je vabil predsednik navzoče, da prijavijo predavanja, ker le od njih je odvisno skorajšnje zborovanje; zahvalil se je tudi za tako številno udeležbo ter zaključil zborovanje ob pol 1 pop.

Na snidenje tedaj v Podlehniku!

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri ima svoj redni občni zbor v četrtek, 2. junija t. l., ob 10. uri zjutraj v Ricmanjih. Poleg običajnih točk po § 23. pravil bo na dnevnem redu tudi Josipa Bertoka predavanje in definitivno urejenje znanih zakonskih načrtov.

Ker se ne pošlje na to zborovanje posebnih vabil, prosi odbor, da se vzame to na znanje ter da se izvoli vsakdo zglasti za obed pri tov. Kr. Bogateu v Ricmanjih.

Srednješolski vestnik.

**** Zrelostni izpiti na gimnaziji in realki v Gorici.** Pismeni izpiti na gimnaziji se prične 6. junija. Ustni zrelostni izpiti se bodo vršili od 30. junija do 5. julija pod predsedstvom realnega ravnatelja pl. Slopa. Na realki bodo ustni zrelostni izpiti od 6. do 9. julija pod predsedstvom šol. svetnika Hendrycha.

**** Avstrijske gimnazijalke.** Gimnazije s pravico javnosti obiskuje sedaj 95.867 oseb. Med temi jih je 2689 ženskega spola, in sicer 1669 Poljakinj, 582 Čehinj in 438 Nemk. Ali nobene Slovenke?

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v 5. letošnji številki to-le vsebino: 1. Avguštin Požegar: Svobodna beseda o svobodni metodi. — 2. I. Polák: Ali so otroci zanesljive priče? — 3. Dr. K. O. z w a l d: Kulturno socialni drobž iz tujine. — 4. Fr. A. Jerovšek: Blaž Matek. — 5. Dr. Jos. Tominšek: Kako pišimo krajska lastna imena? — 6. Književna poročila: Ocene. — Novosti. — 7. Razgled: Jezikovni drobž. — Časopisni vpogled. — Pedagoški paberki. — Šolske in učiteljske vesti. — Više-

šolski vestnik. — Šolstvo v tujini. — Bazne vesti. — Mala poročila.

Naša Bodočnost objavlja v 5. številki letošnjega letnika to-le vsebino: 1. Primož Trubar. — 2. Št. Ij. — 3. Halleyeva zvezda repatica. — 4. Živali na potu. — 5. Vestnik za sokolski naraščaj. — 6. Listek.

Izšel je 7. in 8. zvezek „Prokleta“, romana, ki ga je po Emile Bichebourgu in Vacanu poslovenil tov. Janko Leban. S tem je delo dokončalo. Zamude je kriv spor med založnikom in tiskarjem; zato se ta skupni zvezek (7. in 8.) ni tiskal več v Kranju nego v Ljubljani. Ta zvezek ima mnogo manj tiskovnih pogrškov kakor prejšnji. Roman, ki broji 622 strani, dobi zaradi svoje zanimivosti gotovo mnogo čitateljev, posebno med ženskim nežnim spolom.

Založnik — Viljem Požgaj v Kranju — naznanja na zadnji strani:

„Prokleta“ je izšla v 8. zvezkih pod sledečimi naslovi: 1. Prokleta. 2. Voljši ubijalec prijel. 3. Na pokopališču v Tremcourtu. 4. Skrivnost starega Mardochea. 5.—6. Ugrabljeni profič. 7.—8. V kamenolomu.

Roman ima štiri slike, ki jih je izdelal slikar Smrekar.

Nadalje javlja g. založnik: Roman „Prokleta“ se dobi lahko skupaj vezan v eno knjigo v krasne izvirne platnice v trobarvotisku ter stane vezava K 3; dobi se tudi bolj prosta, a trpežna vezava po K 2; cela knjiga skupaj z lično vezavo stane K 7-80, same izvirne platnice stanejo K 1-50, za poštnino 10 vinarjev več.

Založnik končno naznanja: „Ljudmila“, krasen roman je v tisku, prestava Janka Leban. Roman izide v enem zvezku ter stane K 1-20.

Politiški pregled.

*** Nove zahteve za vojsko in mornarico.** Pri skupnih ministrskih konferencah so razpravljali o zahtevi vojne uprave, da se proračun za vojsko in mornarico zviša za 300 do 400 milijonov kron! Srečna Avstrija!

*** V proračunskem odseku** je posl. Ploj poudarjal potrebo, da se zgradi sistematična cestna mreža v Istri ter se napravijo rezervoarji, da se preskrbi prebivalstvo z vodo. — Govoril je tudi o vprašanju ustanovitve strokovnih šol na jugu države; o potrebi šol za kamoseško in zidarsko, pletarsko obrt ter stavil resolucijo za ustanovitev državnih obrtnih šol s slovenskim učnim jezikom v Trstu in Mariborski okolici.

*** Italijanska fakulteta** se ustanovi baje za gotovo na Dunaju in ne v Trstu, ker so tudi diplomatski krogi uvideli, da Trst iz patriotskih, naučnih in narodnih ozirov ni primerno mesto za laško univerzo.

*** Volilna reforma na Hrvaškem.** Zbornica je nadaljevala debato o volilni reformi. K § 4. (pasivna volilna pravica) je bilo vloženi več izpreminjevalnih predlogov, med temi predlog posl. Kisa, da se pasivna volilna pravica tudi javnim notarjem. — Posl. Supilo se je pridružil temu predlogu ter ga razširil v toliko, naj bi se podelilo pasivno volilno pravico tudi srednješolskim in ljudskim učiteljem. — Posl. Horvat se je pridružil obema predlogoma in se je izrekel za podelitev volilne pravice tudi pravosodnim uradnikom. — Posl. Ogrizović se je izjavil za to, da se pridriži pasivno volilno pravico srednješolskih in ljudskih učiteljev. — Tako je bila dovršena generalna debata in je bil načrt sprejet v podlago za podrobno debato. Zanj je glasovala vsa koalicija, medtem ko so pristaši Mile Starčevića glasovali proti. Frankovci so bili odsotni. To je značilno, ako se pomisli, da so poprej bljuvali žveplo in ogenj in napovedovali pravo križarsko vojno proti predloženi volilni reformi. Generalna debata se je vršila v nenavadnem hitrem tempu in je trajala samo tri dni. Sedaj se vrši podrobna debata, ki menda tudi ne bo zahtevala mnogo časa, čim je boj za princip izvojevan. Novi volilni red sicer ne pomenja popolnega demokratiziranja volilne pravice, oziroma uvedanja splošne in enake volilne pravice, ker ostane tudi nadalje volilni cenuz — četudi v nižini meri — in stara razdelitev okrajev. Pač pa bo volilna pravica znatno razširjena. Medtem, ko doslej nista volila še ne dva odstotka prebivalstva, bo imelo po reformi volilno pravico 8 odstotkov, torej po priliki štirikrat toliko nego prej. Po starem volilnem redu je bilo okoli 50 tisoč volilcev, med temi skoraj polovica uradnikov, ki jih je vsaka vlada doslej izrabljala v svoje svrhe in jih pritiskala, da so glasovali zanjo. Tako je vsak hrvaški režim mogel v pravem pomenu besede delati volitve. Odslej to ne bo več tako lahko in v tem je velik napredek. Narastek glasov pripade neuradnikom in sploh neodvisnim ljudem. Po pravici torej pozdravljamo tudi mi to reformo kakor prvi korak k splošni in enaki volilni pravici, korak po poti do resnično ustavne življenja v Hrvaški.

*** Stadler in frančiškani.** Sarajevski nadškof dr. Stadler se mudi sedaj v Rimu, kjer toži frančiškane ter zahteva, da se jih odstrani iz njegove dieceze. Kakor znano, je med frančiškani in dr. Stadlerjem veliko nasprotstvo, a ne morda iz verskih, temveč iz političkih razlogov. Dr. Stadler tira namreč dosledno klerikalno politiko, dočim stoje fran-

čiškani na hrvaškem narodnem stališču. Ker dosedaj niso dali frančiškani še nikakega poudara, da bi se postopalo proti njim na podlagi kanoničnega prava, se gotovo tudi dr. Stadlerju ne posreži, da dožene svoj namen.

*** Rusija** plačuje za vojaštvo in policijo na leto nad 1 milijardo rubljev, t. j. 2500 milijonov kron, kar znaša nad 54 odstotkov vseh državnih dohodkov. Če pomislimo, da mora Rusija odplačevati poleg tega še na leto 400 milijonov rubljev, t. j. 28 odstotkov vseh dohodkov, za državne dolgove, si lahko izračuna vsak preprost računar, koliko ostane za prosvetne namene.

Obrambni vestnik.

*** Jaklič — Krek — Hočevar.** Dne 19. t. m. je zborovala v Zatičini Dolenjska podružnica „Slovske Zveze.“ Nadzornik Stiasny, ki je bil tu slovesno krščen za pristnega Slomškarja, je porabil celo svojo uradno oblast, da ni to zborovanje ostalo brez zborovalcev. — O tem zborovanju čitamo v „Slovencu“ z dne 21. t. m. tudi to-le: In celo naši poslanci na Dunaju so se nas spominjali in nam poslali brzojavko, ki je kaj ugajala: „Besnenje nasprotnikov naj vas ne plaši! Tako so bili vedno. Surovo psovanje, podlo denunciantstvo je njihovo bojno orožje. Naj lajajo za plotom, ugrizniti tako več ne morejo nikogar. Iskreno vas pozdravljajo Jaklič, Krek, Hočevar.“ — Primerjati koga z lajajočim psom za plotom — to seveda ni sirovo psovanje, in klerikalne ovadbe pri deželnem šolskem svetu tudi niso podlo denunciantstvo, ampak to oboje je tisto bojno orožje, ki priganja breznačajneže in slabotneže v Slomškovo Zvezo. — „Lajajoči pes za plotom!“ — To je tako imenitno rečeno, to je tako duhovito, tako karakteristično, da Slomškarji kar usta odpirajo. Ko bi brzojavka Jaklič — Krek — Hočevar postavila lajajočega psa namesto za plot rajše za podro peč — to bi šele bilo duhovito, to bi šele kaj ugajalo! No, bo pa drugič drugače, saj še ni vseh dni konec! Ampak bodi tako ali drugače, eno je gotovo: Pedagog Jaklič, filozof in demokrat Krek, elegantni advokat Hočevar — s primernim spoštovanjem naj bodo izrečena tudi vaša imena vselej, kadar nam bo govoriti o razširjevalcih klerikalne olike!

*** Trseglavu ni dala žilicamirru,** dokler se ni pričel zadnji čas po „Slovencu“ zopet zaletavati v učiteljsvo. Zdaj se izpodtakne ob tem, zdaj ob onem, tako na primer so zdaj „brezverci“, „Ferrerovci“, „Freisinci“, potem „liberalni učitelji“, „Tovariševci“, „Barcelonci“, „frasoni“ itd. Pripravljen ima kar cel besednjak. Zdaj mu ni všeč narodnost, potem zopet izobrazba i. t. d. Ima pač še mnogo požnih želj. — Želimo mu dober tek, če mu le Slomškarji dobro plačajo, ker opravlja njihov posel. Saj sami so nevedči vsake polemike, kar so pokazali njih prvaki, ljubljanski „krščanski“ tovariši, ob priliki, ko so izkušali po „Slovencu“ blatiti svoje napredne ljubljanske kolege, a so s tem nesmrtno blamirali „Slovenčevu uredništvo.“ Tedaj je uredništvo spoznalo te tiče, ter jim odvzelo besedo, ker je precej opasno, da bi nosili gret svoje maslo na solnce potom „Slovenca“. Poverilo je sekiro in referat nad učiteljsvom Trseglavu. Priznamo g. Trseglavu, da je bolj sposoben in nadarjen za to delo kakor so Slomškarji, ker zna prav imenitno vsako stvar uporabiti in z a v i t i. — Basta!

*** Učitelji proti C. M. D.** — Nihče ne more danes utajiti zaslug, ki jih ima C. M. D. za obrambo Slovencev posebno na šolskem polju. Delo, ki ga izvršuje, mora respektirati vsakdo, ki trezno gleda nje delovanje in ga more podpirati. Zaslupiti se da le oni, ki tega dela v svoji narodni malomarnosti ne zasleduje, ga zaradi svoje omejenosti ne pojmuje ali ga v svojem fanatizmu noče pojmovati. Ne bomo tega raziskovali dalje, konstatujemo le dejstvo, da so se tudi nekateri učitelji dali zaslepiti in so stopili v bojno vrsto proti Družbi. Med pozdravi „Straži“, katere tendenca je očividno, proti „Cirilmetodarska“ — Trseglavov izraz! — Čitamo tudi to-le: „Ljubljana. Ljubljansko krščansko mislečo učiteljsvo, ki se zaradi pouka ne more udeležiti zborovanja, Vas vse iskreno pozdravlja, se strinja z vsemi Vašimi sklepi in hoče po svoji moči sodelovati v izvršitveh istih. — V Ljubljani dne 11. maja 1910. — Janko Nep. Jeglič, K. Javoršek, Jos. Cepuder, A. Pirc, Adolf Sadar, Pavel Gorjup, M. Janežič, F. Zupan, Jan. Smrekar, Ign. Labernik, K. Simon, M. Šerc, Marg. Cundrč, Fr. Zemme.“ Ne komentujemo gorjupega krščanskega mišljenja, da se nam ne očita pristranosti tudi pri tem vprašanju, pripominjamo pa, da zgodovina vestno piše vse pojave izdajstva, da zaznamuje le dejstva brez vzroka in nagiba ter s tem izreka tudi svojo obsodbo. Tudi nepomoško gorjupega krščansko mišljenje dobi svojega sodnika! Le vsi od nas, ki niste z nami, da bo prej dokončan proces — čiščenja!

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Učiteljski vestnik.

Okrajne učiteljske organizacije.

Referent s slovenskega vseučiteljskega abit. sestanka v Ljubljani 1. 1909.

(Konec.)

Z b o r i: Društvo zboruje vsaj vsak mesec enkrat. — Dan in kraj prihodnjega zborovanja določuje vsak zadnji zbor; to določilo more zbor prepustiti tudi odboru, ki sploh vsako zborovanje pravočasno objavlja v javnih, po odboru v to določenih listih.

V mesečnih zborih se govori o predmetih, ki so na dnevnem redu; pogovarja se o navseh družtenikov ali odbora, o katerih se potem sklepa; izvršujejo se naznanjene pevske vaje.

Izredne zbere sklicuje odbor, kadar se mu to zdi važno in potrebno, ali če vsaj tretjina družtenikov to zahteva pismeno in naznani predmet dotične razprave. Zbor je sklepčen, ako je vsaj deset družtenikov pričujočih.

Predmeti, ki smejo o njih sklepati le mesečni zbori, so: dovoljevanje izrednih mesečnih stroškov; premena pravil; pooblastitev odbora, da v imenu društva zastopa njegove koristi pri višjih oblastvih in raznih korporacijah; izbor časnikov, knjig, pesmi itd.

Društveno leto se pričinja s prvim januarjem.

Dnevni red prvega, obenem občnega zboraja:

- poročilo o društvenem delovanju preteklega leta;
- letni račun;
- volitev treh pregledovalcev računov, ki pregledajo račune in to poročajo v prihodnjem zboru;
- volitev odbora;
- določitev letnega doneska za prave in podpore družtenike;
- imenovanje častnih članov;
- izključenje družtenikov;
- slučajnosti.

Pri volitvah se glasuje z listki, pri drugih stvareh s tem, da se vstane ali obsedi. Da je volitev ali kak sklep veljaven, je treba vselej nadpolovične večine glasov. Ako se pri volitvi ne doseže nadpolovične večine glasov, odločuje ožja volitev med tistimi, ki so dobili največ glasov; kadar je pri ožji volitvi enoliko glasov, odloči žreb; v drugih slučajih odločuje predsednik.

Prepiri o društvenih zadevah ali med družteniki ali z odborom razsojajo brez uporabe pravne poti izbrani sodniki. Vsaka stranka voli izmed pričujočih družtenikov dva razsodnika in ti volijo petega kot načelnika.

Razdruženje sme skleniti najmanj dve tretjini pravih družtenikov. V tem slučaju določuje odbor tudi o načinu, kako se ima društvena imovina uporabiti v katerokoli svrhu na korist ljudskemu šolstvu.

Ako bi pa višja oblast razpustila društvo, se ima vsa društvena imovina shraniti pri „Društvu za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani“, dokler se ne ustanovi kako novo enako društvo, v čigar svojino preide prejšnja imovina.

Ko že govorim o denarju, naj omenim, da bi bilo jako umestno, ako bi eventualni prebiki vsakoletno posamezna društva nalagala v sklad, ki bi bil nedotakljiva glavica in bi se porabljal le v obrestih. Na ta način bi lahko prišli do tako potrebnega sklada, ki bi ga v mnogih slučajih potrebovali v prid celokupnemu stanu. Ne posamezniki, društva naj bi ga zbirala in nalagala v naši hranilnici.

S tem bi bil ustroj okr. uč. org. končan. Prvi pogled nam jasno kaže, da ne soglašava vse več z razvojem časa in da nam bo potreba tudi naša društva razviti za stopnjo višje, kakor se je razvilo učiteljstvo in se je razvil narod. Predvsem nam bo potreba misliti, kar je neobhodno potrebno za uspešno narodno-prosvetno delovanje učiteljstva, da se bodo tudi naša okr. uč. dr. delila v svrhu že omenjenega dela v društvu podrejene, po krajevnih razmerah primerno razdeljene stalne učiteljske krožke, katerih glavna naloga bo, dvigniti kulturni nivo ljudstva v svojem okolišu s pomočjo po socialnem odseku okr. uč. dr. določenih sredstvih. Tako hodo naša društva vodila narodno-prosvetno delo učiteljstva in se bo centralizovalo v učiteljski organizaciji v korist učiteljstva in ne le zgolj v korist političkih strank, ki so nas dosedaj v tem oziru grdo izrabljale. Uveljavimo na ta način svoje organizacije in ne bomo več prezirani!

Pojmujmo pomen naših organizacij vsestransko in ne presoajamo in uporabljamo jih le enostrano! Čudne pojme ima o naših organizacijah nepoučen naraščaj.

Nekaj jih je, ki menijo, da je učiteljska organizacija zato postavljena, da dela s svojimi priveditvami štafajo za učiteljstvo, da prireja shode i. t. d. in da se pokaže — ker je danes že vse organizovano — da je tudi učiteljstvo organizovano.

Drugi del smatra učiteljsko organizacijo le zato postavljeno, da se bori za izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva. To so oni, ki vidijo vso srečo učiteljstva le v dobrem gmotnem situiranju, pri tem pa popolnoma pozabljajo na narod in šolstvo, najbolj pa nase in na povzdigo svojega duševnega stanja.

Tretji del smatra organizacijo le za to, da vzpodbuja člane za prosvetno delo med narodom in se bori za kulturno in gospodarsko izboljšanje naroda. Ne pomislijo pa oni, da

nam ni dovolj le vzpodbuja za delo, temveč nam je potreba to delo tudi primerno organizovati in to v lastnih rokah, da si za delo tudi osiguramo upoštevanje, ki ga je vredno to delo. — To so oni idealisti v naših vrstah, ki vidijo le narod pred seboj, vidijo delo za narod, ki ga izvršuje učiteljstvo, ne vidijo pa podlage, na kateri delajo; da ne delajo za ugled svojega stanu, temveč si to delo prisvajajo drugi. To so oni narodni in šolski idealisti, ki ne pojmujejo, da je naše narodno in šolsko delo danes prepojeno tudi s politiko in da igra učiteljstvo vlogo marionete v rokah političkih strank, ker jim svojega prosvetnega in šolskega dela ne odvzame in se ne osamosvoji.

Najodločneje pa moramo protestirati proti onim, ki s lepo smatrazjo vso našo organizacijo za privesek bodisi katerekoli političke stranke in celo za nje agitacijski aparat. Ne ponižujte nas, zakaj zgodovina našega stanu je že itak — zgodovina vedno poniževanih! Učiteljstvo pa bodi uverjeno, da je naša evolucijska pot prava in je najnevarnejše sredstvo proti nasilju in demagogiji, s katero vladajo danes pri nas političke stranke! Še bo stalo učiteljstvo trdno, ko bomo rekli, da onih ni več!*

Mi pa, tovarišice in tovariši, ko vstopimo kot novinci v organizacije, glejmo jih kot važen kulturni faktor, ki je v prvi vrsti namenjen nam samim v svrhu naše nadaljnje skupne izobrazbe, na podlagi katere se dvigne naš stan, napreduje šolstvo in se dvigne tudi duševni nivo naroda.

Stanovski, šolski in narodni interesi se združujejo v naši organizaciji. To je naš program, po katerem bodi urejeno naše delo; vendar naj se drugi dve točki ne dvigujeta nad interese stanu, da ne bomo politički idealisti, politički otroci in ne marionete v rokah naš izkoriščujočih!

Resolucija: Učiteljski abit., zbrani na sestanku dne 1. avg. 1909 v Mestnem Domu v Ljubljani, so uvideli nujno potrebo, da se okr. učit. društva pospešijo v toliko, da se bodo redno prednašala mesečna predavanja, in sicer ne samo z ozirom na stanovska vprašanja, temveč na splošna življenska-aktualna vprašanja, v kar naj „Zaveza“ posreduje za pridobitev predavateljev.**)

Kranjske vesti.

—r— **Razširjenje ljudske šole.** Petrazredna ljudska šola v Leskovcu se je razširila v šestrazrednico.

—r— **Na državni obrtni šoli v Ljubljani** bo nastavljenih kakih 40 novih učiteljskih oseb. Ker baje ni zadostnega števila strokovno izobraženih Slovencev-učiteljev, delajo Nemci z vso silo na to, da bi vlada imenovala na ta slovenski zavod tudi nekaj Nemcev.

—r— **Šesttedenski tečaj za gozdne in lovske čuvaje** v slovenskem jeziku priredi v mesecih juliju in avgustu 1910 kranjsko-primorsko gozdarsko društvo v Radovljici. Sprejemali se bodo le na Kranjsko pristojni prosilci.

—r— **Okrajni šolski nadzornik Stiancy** je preskočil v klerikalni tabor. Tako poroča „Narodni Dnevnik“ z dne 20. tm. Kdo bi si mislil!

—r— **Jeseniška šola.** „Gorenjec“ poroča: To prevažno vprašanje se vleče in vleče. Končno je prišlo sedaj do tega, da zahtevajo vse občine, vse slovenske in nemška stranka skupno osemrazrednico; na drugi strani pa vso zadevo baje zavlačuje dobroznani okrajni glavar Župnek v Radovljici, ki ga zato, kakor se govori, prijemljejo nadrejeni vladni organi. Ta mož tudi ni sposoben za svoj poklic; to je pokazala predzadnja ogledna komisija za šolo. Povabljeni so se norčevali iz njega, ker je vse vodil tako naivno. On pa ni čutil v sebi druge sposobnosti, kot da je jeseniškega g. nadučitelja zaradi potezanja za šolo napadal kot hlapca in je baje hotel tudi g. okr. šol. nadzornika osramotiti in ponižati. Gosp. nadučitelj in g. nadzornik sta ostala značaja in čista, pač pa je okr. glavar baje dobil prav velik nos od deželnega predsedništva.

—r— **Neverjetno!** V vasi Zagodec v Poljanski dolini na Kranjskem je dala Ciril-Methodova družba na novo zidano šolo, za katero je prispevala 4000 K, vzdati kot spominsko mramornato ploščo z napisom „Narodna šola“. Okrajno glavarstvo v Črnomlju pa je ukazalo to ploščo odstraniti, češ, da je plošča na vidnem mestu — izzivanje. Človek se čudom vpraša, ali je Kranjska še slovenska dežela?! — Lepe sadove rodi klerikalna era na Kranjskem!

Štajerske vesti.

—š— **30. skupščine Schulvereina v Gradcu** so se udeležili tudi štajerski deželni glavar grof Attems, baron Purgstall kakor oficialni zastopnik c. kr. namestnika in drugi odličnjaki v vladni službi! Pa recite, da ni

* Naše stališče napram političkim strankam glej Uč. Tov.: „O principih organizacij“ v Učiteljskem vestniku.

** Socialni kurz in predavanja, ki so se vršila v Celju, naj bi nam bila zgled takih predavanj. Uredn.

Bienertova vlada — objektivna! — Schulverein je danes s svojimi 1800 podružnicami (333 več ko lani) in okroglo 140 tisoč člani največje nemško društvo v Avstriji. Lani je imel 937.389 K dohodkov, največ, odkar obstoji; ustanovilo se je 30 novih zavodov (9 šol in 21 otroških vrtecev). Vsega skupaj ima Schulverein sedaj 330 šol in otroških vrtecev. Velikansko število — namenjo samo za pomembnevanje Slovencev, Čehov, Italijanov in Poljakov. Vršilo se je lani za Schulverein 2000 zborovanj. Schulverein ima sedaj 4 stalne in 63 pomožnih potovalnih učiteljev; v pisarni je 25 uradnikov. Organizatorično delo je bilo naravnost ogromno. — K vsemu temu je došla lani še Boseggerjeva ustava; določilo se je, da se porablja le obresti od dvamilionske glavnice v nemške šolske namene — glavica se sme porabiti le v izrednih slučajih.

—š— **Nadzorniško mesto za mariborski okraj.** Kolikor smo poučeni, govore sedaj resno v vladnih krogih, da je Koschnig, nadučitelj na vojniški okoliški šoli, resen kandidat za mesto okr. šolskega nadzornika v Mariboru. Ni nam do nobene osebne kritike ali do napadov — mi hočemo samo svojo dobro utemeljeno pravico. Nemške šole, kolikor jih je izven mesta Maribora, imajo itak že lastnega nadzornika, za slovenske šole pa odločno zahtevamo slovenskega šolskega nadzornika. Že iz čisto stvarnih šolskih ozirov. To mesto je za Slovence v mariborskem okraju osobite važnosti! — Pozor, dokler je še čas!

Tržaške vesti.

—t— **Ali so nemške šole več vredne nego slovenske in italijanske?** Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Kakor čujemo, je tržaško namestništvo odredilo, da se začne okrajšati šolski pouk na tržaških nemških državnih, ljudskih in meščanskih šolah letos že 1. namesto 15. junija, kakor je bila to doslej navada. Ker pa dozdej občinske in zasebne slovenske in laške šole v Trstu in okolici niso dobile o tem nobenega obvestila, sklepamo, da velja nova odredba le za nemške šole, česar pa ne moremo le kar tako brez prigovora sprejeti. Ne gre nam tu toliko za lažje delo učiteljstva, ampak v prvi vrsti vidimo v tem postopanju neko degradiranje nemških, torej v istini pravih ljudskih šol v Trstu. — Ali mislijo gospodje, ki so izdali gor omenjeno odredbo, da s tem niso škodili ugledu in veljavi slovenskih in laških šol? Saj bo vendar vsak otrok sklepal tako: Nemške šole imajo 14 dni prej vročinske počitnice zato, ker so bolj imenitne, bolj važne. Saj tega menda gospoda, ki tako čudno vodi tržaško šolstvo, pač ne misli, da je v slovenskih in laških šolah vročina manjša in zrak boljši nego v nemških. Pričakujemo torej čisto gotovo, da prizadeta oblastva pravočasno ukrenejo potrebno, da se to krivično diferenciranje šol ne izvede v praksi, t. j. da se s 1. junijem uvede tudi na slovenskih in laških šolah skrajšani poletni urnik, ali pa naj se ta odredba prekliche tudi za nemške šole.

—t— **Lepe finančne uspehe za Ciril-Methodovo družbo** je dosegla slovenska mladina v Trstu s svojim plesom v pretečenem pustu. 5700 kron je izročila naši in 2000 kron pa hrvaški Ciril-Methodovi družbi.

—t— **Doktorjem filozofije** je bila promovirana na dunajskem vseučilišču gospodična Marta Furlanijeva, hči Iv. Furlanija, učitelja na tržaški državni ljudski šoli. — Čestitamo!

Goriške vesti.

—g— **Kako se odzdravlja?** Ako te kdo pozdravi z dober dan, mu odgovori: „Če veš, da je dober, pa ga pojej“. — Tak zgled daje neki župnik na Vipavskem, ki je svojemu učencu na tak pozdrav tako odzdravil. O, slomskarija! — Če je kdo radoveden, mu lahko povemo ime!

—g— **V proslavo cesarjeve 80-letnice** je sklenil pomnožiti okrajni šolski svet, da se zgradi v občini Bilje novo ljudsko šolo, ki bo nosila napis: „Ljudska šola cesarja Franca Jožefa I.“ Šola bo stala nad 40.000 kron.

—g— **Preizkušnjo učiteljske usposobljenosti** so naredile v ravnokar minolih dneh učiteljice: Abram Milica, Drašler Herta, Hvalič Angela, Jager Matilda, Kovač Ljudmila, Kuntih Josipina, Lapanje Ivanka (z odliko), Maurin Alojzija, Mozetič Josipina, Ogulin Ana, Pleško Marija, Busnak Štefanija, Skert Štefanija, Zorzut Olga.

—g— **Odlkovanje.** Tovariš Anton Jacobi, učitelj na deški italijanski ljudski šoli v Gorici, je odlikovan s svetinjo za štiridesletno zvesto službovanje povodom svojega umirovljenja. — Tovariš A. Jacobi je absolviral v Gorici peto šolo na tamošnji nemški gimnaziji in ravno tam — v Gorici — učiteljšče. — Mož izvira iz goriške družine, in sicer iz družine notarskega uradnika — sollicitatorja ali pisarniškega ravnatelja. On je bil vedno dober dijak, lepega vedenja, marljiv in zgleden človek. — Takoj po zrelostnem usposobljenju (l. 1869.) je bil potrjen v vjake in se je kot učitelj udeleževal — kot brambovec — sporadičnih

vojaških vaj v šolskih počitnicah. — Že takoj po prvih vajah je postal podčastnik. Ker je imel veselje do vojaškega stanu, je napravil častniški izpit in je bil uvrščen v evidenci kot brambovski poročnik. Kot častnik se je udeleževal brambovskih vaj in lahko bi se bil dal aktivirati, a tega ni storil, ker je bolj ljubil učiteljski stan, to je poklic, ki si ga je izvolil, in mu posvetil vse moči z dušo in telom. — Tako je učiteljeval nepretrgoma 40 let vedno na eni in isti petrazrednici; pehal se ni naprej po boljši službi in celo šolski voditelj ni bil nikdar. O šolskih počitnicah se je kot učitelj častnik udeleževal vojaških vaj ter se je polagoma popel do stotniške časti. — Bil je — in je še dandanes — ud goriškega vojaškega veteranskega društva in je po odstopu predsednika, podpolkovnika v pokoju viteza K. Catinellija bil izvoljen predsednikom društva. V tej funkciji se nahaja še dandanes. — Kot predsednik je jako delaven, zakaj to izpričuje njegovo neumorno delovanje in njegovi nastopi ob raznih svečanostih. — Tovariš A. Jacobi je jako sposoben mož, večš italijanskemu, slovenskemu in nemškemu jeziku. Mož je svetovno izobražen, posedajoč globoko in obširno znanje v vseh strokah. Tovariš A. Jacobi je jako spreten učitelj; glede njegove zunanosti moramo priznati, da je markatna in impenujoča oseba — eine echte Hahnengestalt. — V njem se zrcali sama ljubeznivost. Pri ljubljem je v vseh slojih. Spoštujejo ga tudi demokrati in aristokratiški krogi. Povsod kaže svojo kristalnočisto avstrijsko domoljublje in je posebej avstrijski patriot. — To je dokazal že ob raznih prilikah. — Cesar ga je odlikoval z zlatim zaslužnim križcem s krono in od pepeža Pija X. je dobil svetinjo „Pro Ecclesia et Pontifice.“ — Oktobra meseca l. 1909. je izdal 30 strani broječo brošuro: „Vortrag, gehalten zur Erinnerung an das Kriegsjahr 1809 und der Besetzung unserer Provinz durch die Franzosen.“ — Povod tej brošuri je bila Francoska vojna l. 1809. proti Avstriji. V tej vojni se je odlikoval stotnik grof Faverges pešpolka Franca Karla. Avstrijci so morali na vsak način pri Gorici priti čez Sočo. Francozi so pa mostove podrli. — Zaradi velikih nalivov je nastala poveljen in nihče ni mogel čez Sočo. Poveljujoči avstrijski general je ponujal 100 cekinov onemu, ki bi odvodil vojaški oddelek čez Sočo. Nihče se tega ni upal. Stotnik Faverges je prišel s 52 možmi čez Sočo pri Stračicah. Ploveč čez Sočo sta se utopila dva moža. Po noči ob 11. uri je potem korakal Faverges na določeno mu delo. Bila je temna in mrzla noč in lil je dež kakor iz škafa. — Faverges je dospel do podgorske papirnice, naskočil tamošnjo posadko in zavzel stražni stolp branil proti francoskim napadom, dokler mu ni prišla pomoč čez Sočo s pontoni napravljenem mostu. Francozi so se Avstrijcem umaknili in Faverges je bil zbog tega hrabrega čina odlikovan z Marije Terezije redom. — Po iniciativi A. Jacobi so postavili Favergesu spomenik v Podgori. Pri slavnosti je imel A. Jacobi slavnosti govor, ki ga je v tej brošurici objavil. — Sedaj, ob upokojenju, je A. Jacobiju naklonjena svetinja za 40 letno zvesto službovanje v učiteljskem stanu. Čestitamo vrlemu tovarišu na tem redkem odlikovanju! Naj bi to odlikovanje nosil zdrav in čvrst do skrajnih mej človeškega življenja! Ad multos annos! — A. L.

Istrske vesti.

—i— **Ljudska šola na Artvižah blizu Materije.** Poročajo nam: Naša ljudska šola se nahaja v isti hiši, kjer je Skrjančeva trgovina, gostilna in žganjarna. Trgovina, gostilna, žganjarna in — šola menda ne spadajo v eno in isto poslopje. Namesto da bi otroci redno hodili v šolo, postopajo po dvorišču in gledajo pivec v gostilni, kar jim gotovo ni v dober zgled. — Pritožili smo se že enkrat — toda zaman. Vabimo šolske oblasti ter g. nadzornika, da si vendar enkrat ogledajo, kje se nahaja naša šola ter da ukrenejo potrebno, da se šola izseli iz teh prostorov. To je pač sramota, da moramo plačevati šolske doklade, a se nam daja šola v žganjarno, kjer se naši otroci vzgajajo. Zahtevamo, da se ta „šola“ premesti v druge prostore, kjer naša deca ne bo imela prilike ogledovati si pijancev ter poslušati razne kletvice, kakor jih mora v dos-danjih prostorih. To je menda edina „moderna“ šola v Avstriji.

—i— **S prosveto k svobodi.** Akad. fer. društvo „Istra“ v Pazinu poroča: V naši Istri je še mnogo temnih strani, kamor še ni prodrla luč prosvete. A narod brez prosvete in kulture se ne more gospodarsko in kulturno povzdigniti. Zato je dolžnost vseh nas, da pošteno podpremo obstoječa prosvetna društva, da se zavzemamo za čim večji naš napredek v Istri. — Že teče drugo leto, odkar je akademično ferialno društvo „Istra“ prevzelo nalogo, da po svojih močeh pripomore k razširjenju prosvete med narodom v Istri. V tem kratkem času je s svojimi skromnimi dohodki ustanovilo 6 ljudskih knjižnic ter priredilo preko 20 predavanj in 5 ljudskih zabav. V zadnjem času dela za ustanovitev društvene knjižnice, da velikemu delu istrskega dijaštva pomore na njihovem izobraževanju in naukih, ker je to dijaštvo zaradi svojega siromaštva siljeno, da večji del leta preživlja v svojih rojstnih krajih. V najnovejši čas se dela za ustanovitev knjižnic v Kasteluru, Rovinjskem selu, Pekljinu in potovalnih knjižnic. Vse to se ima izvršiti v

kratkem času v bližnjih počitnicah. V zadnji čas so darovali društvu: „Prva hrvatska študentska predavanja“ K 50; bivši odbor za ljudska predavanja v Pazinu K 56 65, Mate Lukež K 5, Ivan Gršković Zagreb K 50, „Delavsko podp. društvo“ iz Trsta 95 knjig; Društvo je prejelo za društveno knjižnico od „Hrv. pedagog. knjiž. zbora“ 8 knjig; J. Mandić (Pazin) je podaril „Našo Slovo“ 1. 1881—1906. Stari letniki tega lista so važni za mlajši naraščaj z ozirom na spoznavanje našega narodnega zavedanja in kulturno-gospodarskega napredovanja v Istri. Ali, žal, nismo dobili popolnih letnikov, ker v poedinah letih manjka po nekoliko števil. Prosimo tem potom, ako bi bil kdo pripravljen odstopiti nam dotične številke proti odškodnini, naj se nam javi, da mu bomo mogli sporočiti, katerih številke potrebujemo. Kakor že rečeno: skromni so nam dohodki; pa da bomo mogli čim uspešneje delovati na prosvetnem polju naroda v Istri, treba podpore od strani naše javnosti. Darovateljem se zahvaljujemo najtopleje.

Splošni vestnik.

Petindvajsetletnica družba sv. Cirila in Metoda bo letos. Naša šolska družba proslavi ta svoj pomenljiv jubilej v nedeljo, dne 3. julija. Zato naj ta dan v Ljubljano pohiti vse, kar se čuti na Slovenskem narodno. Rodoljubne Slovenke prirede ob tej priliki veliko narodno svečanost, katere dohodki so namenjeni družbi sv. Cirila in Metoda. Za slavnostno prireditev je določen prostor pred hotelom „Tivoli“. Pri prireditvi bodo sodelovale narodne gospe in gospodične s Štajerskega, Koroškega in iz Trsta. Narodna družba se opozarja na to prireditev s prošnjo, naj na dan 3. julija ne prirejuje svojih zabav, da s tem ne oškodujejo velike prireditve na korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Narodno-gospodarski kongres v Ljubljani, ki bo imel nalogo razpravljati o enotni gospodarski organizaciji avstrijskega Slovanstva, se vrši 14. in 15. avgusta.

Prvo delo „Slovenske Straže“. Na ustanovnem obnem zboru tega klerikalnega obrambnega društva je govoril kot zastopnik goriških Slovencev dr. Breclj ter izrečno poudarjal, da je na Goriškem prva naloga uničiti slovenske liberalce, potem šele laške iredentiste. Klerikalno obrambno delo je torej naperjeno proti slovenskim rojakom in ne proti nemškemu in laškemu navalu.

Študentske učiteljske komisije, ki bodo napravili izpit iz slovenščine ali italijanščine, hoče zahtevati nemško srednješolsko društvo za Kranjsko in Primorsko. Na svojem shodu dne 8. t. m. v Ljubljani je sklenilo na ta način vzgojiti mnogo nemškega učiteljskega naraščaja za omenjeni dve deželi.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem se je „prostovoljno“ razšlo. To je napredek Slomškarije!

Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu. Rok za polaganje izpitov iz slovenske stenografije pred kr. izpraševalno komisijo za stenografijo v Zagrebu je koncem junija in začetkom oktobra vsakega leta. (Kdor hoče polagati izpit v kakem drugem roku, mora za to preko predsedništva kr. izpitnega poverjenstva prositi kr. zemaljsko vlado.) Prošnje za izpit je treba nasloviti na predsedništvo kr. izpitnega poverjenstva za učitelje stenografije in jih pošiljati kr. vladnemu poverjeniku prof. dr. J. Siloviću v Zagrebu. Prošnji je treba priložiti izpričevalo o položenem izpitu zrelosti, odnosno profesorskem ali učiteljskem izpitu in opis življenja (curriculum vitae). Izpitna taksa znaša 20 K ter jo je osebno izročiti predsedniku komisije pred izpitom. Natančnejša poročila dajeta prof. Stanko Mihelič in Mijo Vamberger v Zagrebu.

„Ven s hinavci in dobičkarji iz stranke!“ tako je na ustanovnem zborovanju klerikalne „Slovenske Straže“ zaklical tvorničar Polak, in „Slovenec“ poroča, da so bile te besede sprejete z burnim odobravanjem. Če bodo temu burnemu odobravanju sledila tudi tozadefna dejanja klerikalcev, bomo videli. Zdj čakamo! Dela bodo imeli dovolj!

Najtopleje priporočamo c. učiteljstvu iz Ljubljane in z dežele dobroznano kavarno Prešeren. Več glej inserat!

Šolsko zdravstvo.

Dolgost življenja.

Neki dunajski učenjak je proučeval 700 oseb, ki so prekoračile dobo 80 let, na podlagi njihovega stanu, vere, dela, družinskih razmer, prehrane itd. Sklepi, do katerih je prišel, so v raznih obzirih prav zanimivi in zbujajo pozornost onih, ki žele dolgega življenja ali vsaj zavidevanja od strani nekaterih lahkoživcev. Najverjetnejše je, da ima materino mleko na trečji življenja gotov vpliv: večina prednikov se je hranila z materinim mlekom. Redno, zmerno in mirno življenje je brez dvoma eden prvih in najbolj potrebnih činiteľjev dolgega življenja. Skoraj vsi, ki so se bavili z delom do pozne dobe svojega življenja — in to je skoraj neverjetno — se lahko ponašajo z dolgostjo trpeža svojega življenja.

Avtor prihaja do zanimivega zaključka, ki kaže kako neugodno vpliva v tem pogledu odstop od aktivnega dela pri starosti 60 let kot mejo delavnega časa pri uradnih in raznih drugih funkcijonarijih. Trdi, da močan, zdrav človek mora nadaljevati z delom do 70 let in še več, če hoče izkoristiti svoje zdravje in živeti več časa nego sicer. Res je, da kakor vsaki statistiki tako se tudi tej more nasprotovati z raznimi protipazovanji. Moglo bi se oporekati in reči, da osebe, ki se jih je preiskovalo in ki so bile zdrave in krepke ter so zaradi tega nadaljevale z delom do pozne dobe življenja, bi gotovo dolgo živele tudi brez dela. Temu pa ni tako: svetuje se delo v poznejši starosti, in sicer na podlagi ljudske izkušnje kakor tudi iz ozira na higieno.

Ali spadajo dolgo živeči k inteligentnim ali manj izobraženim krogom narodnega življenja? Zdi se, da ima inteligentnost na trež človeškega življenja ugoden vpliv. Alkohol in tobak pa napravljata relativno malo škode v tem obziru, ako se rabita zmerno.

Avtor resumira podatke svojih študij in pravi, da je doba 60 let pri normalnem človeku najboljša glede moči intelekta in energije; zato smatra za poedinca škodljivo upokojenje v tisti ali v zgodnejši dobi. On daje vladi v razmotrivanje in proučevanje problem o prenašalci in strašni izgubi za poedinca in državo zaradi prenegega upokojenja. Gotovo je in bo, da na podlagi širših študij in statistik utrdi moderna tendenca najhitreje mogoče in pod najboljšimi pogoji čas upokojenja vsem, ki so zaposleni z delom duha in rok.

A. M.

Iz slovanskih pokrajin.

○ **Vseslovanski kongres v Sofiji**. Štavelo delegatov na vseslovanskem kongresu v Sofiji znaša 89. Izmed teh delegatov jih odpade 25 na Ruse, 15 na Poljake, 15 na Bolgare, 10 na Čeha, 10 na Srbe, 5 na Hrvate, 5 na Slovence, 2 na Slovake in 2 na Őrnogorce.

○ **Poljski akademiki proti cerkveni proslavi**. Poljaki slave 15. julija t. l. 500letnico bitke pri Grunwaldu, v kateri je zmagal nemške viteze ustanovitelj vladarske hiše Jagelonov, kralj Vladislav II. Krakovski akademiki so sklenili, da proslavijo spomin te bitke na slovesen način. Na zborovanju na katerem se je razpravljalo o tej proslavi, je bilo navzočih 600 vseučilišnikov. Pri predlogu naj se ta slavnost združi z mašo, je za to glasovalo samo 228 akademikov. Ta predlog je torej propadel, in slavnost se priredi brez božje službe. — Krakovski „Őzas“ je posvetil temu dogodku uvodnik pod naslovom „Smutne objawy“ (žalostni pojavi), v katerem pretaka grenke solze, češ da je jela vera pešati.

○ **Srbsko geografsko društvo**. Pod predsedstvom vseučiliškega profesorja dr. Jovana Ővijića se je osnovano 7. tm. v Belgradu „Srbsko geografsko društvo“. — Program društvu je postavljen na tako podlago, da zasluđuje pozornost tudi širše javnosti. „Srbsko geografsko društvo“ si je nadelo dvojno nalogo. Najprej, da neguje in unapreduje zemljepisni nauk v najširšem smislu v vseh njegovih panogah in razentega da zlasti popularizuje poznavanje srbskega ozemlja in naroda. Da bi društvo moglo izvajati svoj program, priredi strokovne sestanke, ljudska predavanja, izlete in osnuje tudi svoj časopis. „Srbsko geografsko društvo“ bo imelo redne in izredne člane ter dobrotnike.

○ **Poljaki proti nemštvu v Galiciji**. V levovski rotovski dvorani se je vršil na iniciativo poljske nar. lige shod, ki je sprejel resolucijo, naj se izpremenene vsa nemška krajevna imena v Galiciji v poljska in naj se iztisne nemštvo iz državnih železnic, pošt in elegrafov v Galiciji.

○ **Vsesokolski zlet v Sofiji** se vrši, kakor je končno določeno, 10., 11. in 12. julija t. l. Za ta zlet se vrše v Sofiji, kakor poročajo bolgarski listi, velike priprave. Slovanskih Sokolov se je prijavilo že veliko število, zlasti mnogo pa s Češkega in iz Rusije. Sofijska „Večerna Pošta“ javlja, da se je prijavilo več sokolskih društev celo iz Sibirije in Kavkaza.

Razgled po šolskem svetu.

— **Vseučiliška knjižnica v Tokiju** obsega do 379 tisoč zvezkov, čitalnica je prirejena za 300 oseb. Učiteljski zbor univerze sestoji iz 121 profesorjev, 64 asistentov, 73 inštruktorjev, ki vodijo praktične vaje, in 16 inozemskih profesorjev — skugaj 274 učiteljev. Poslušalcev v l. 1907/8 je bilo 4393, poleg teh pa 808 vseučiliških absolventov, ki so se v svrhu nadaljnih privatnih študijev posluževali vseučiliških laboratorijev in drugih pripomočkov.

— **Teodor Bolocki**, vseučiliški profesor tehnične visoke šole v Lvovu in eden najznamenitejših slovanskih arhitektov, je umrl v dobi 53 let.

— **O razmerju med profesorji in dijaki na srednjih šolah** se je zadnjič debatiralo na shodu, ki ga je v Pragi sklical „Svaz českoslov. studentstva“. Debate so se udeležili številni profesorji in akademiki. Zastopano je bilo tudi „Društvo čeških profesorjev“. Stiki med tem društvom in med češkim akademič-

nim dijaštvom so sploh prav vzorni. Drug drugemu gredo na roko, in profesorji se nič ne ženirajo sprejeti kak dober svet tudi od dijaštva. Pri nas še nismo tako na dobrem v tem oziru.

— **Prva teologinja na Švedskem**. Na stari znameniti univerzi v Upsali na Švedskem je pred kratkim napravila doktorat bogoslovja Emilija Vogelklarova. Da je smela delati izpit, je morala vložiti prošnjo naravnost na kralja. Dobila je dovoljenje s pripombo, da ji doktorat bogoslovja ne daje nikakih novih pravic. Teologinja ne sme izvrševati službe duhovnika, niti se ne sme nastaniti kot privatna docentka na vseučilišču. Pač pa sme poučevati verouk na državnih šolah in na seminarjih.

— **Slovanski komite akademičnih društev na Dunaju**. Predsednikom Slovenskega komiteja je bil izvoljen Slovenec Ign. Šljapah, kand. med. vet., Dunaj, III. Ungargasse 22.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1202. Kranjsko. 151 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Rakitni se razpisuje učno in voditeljsko mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenim prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

St. 1464. 152 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Bevkah se razpisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenim prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

St. 1465. 153 1—1

Na štirirazredni ljudski šoli v Sostrem se razpisuje učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenim prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

Maček

52—18

je trpljenje hudo,

pa napravi čudo!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost liter K 2·40

Kabinetna kakovost . . . 4·80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Našim rodbinam

priporočamo

52—2

Kolinsko cikorijo

Zahvala.

Povodom izgube svojega preljubega soproga, gospoda

MAT. DEDIČA

nadučitelja v p.

mi je došlo iz vseh krogov častitih tovarišev, prijateljev in znancev predragega pokojnika toliko izrazov sožalja, da mi je nemogoče se vsakemu posebe zadostno zahvaliti. Blagovolite torej tem potom sprejeti mojo najiskrenejšo zahvalo!

Posebno zahvalo sem dolžna izreči č. duhovščini, slav. učiteljskemu in uradniškemu zboru iz gornjegrajskega okraja ter domačemu pevskemu zboru za krasne žalostinke, ki so jih zapeli pred hišo in na grobu, dalje za genljive govore g. nadučitelja Jos. Bizjaku pred hišo žalosti, č. g. župniku Gregor Potokarju v cerkvi in g. Ign. Šijanču ter trgovcu g. Peter Ručigaju ob grobu. Nadalje se iskreno zahvaljujem prijateljem dragega pokojnika gg. nadučiteljema Fr. Kocbeku in Iv. Burdianu, učitelju g. Branko Zemljiču ter gg. Ivan Purnatu, Anton Tevžu in Feliks Trepelu, ki so umrlemu lajšali trpljenje. Najlepša zahvala tudi slav. požarnim brambam: Bočna, Gornji grad, Rečica, Ljubno, Sv. Frančišek in Šmartno, ki so se mnogoštevilno in nekatere z zastavami udeležile mrtvaškega izprevida. Presrečno se zahvaljujem tudi onim, ki so blagovolili pokloniti krasne vence in končno vsem, ki so spremljali blagega pokojnika k zadnjemu počitku!

Bočna pri Gornjem gradu, dne 21. maja 1910.

Antonija Dedič,
nadučiteljeva vdova.

Ustanovljeno leta 1856.

Fran Doberlet

Ljubljana 13-11

Franciška ulica št. 10.

Zaloga najrazličnejšega pohištva, od odpreproste najfinije oprave.

Dekoracije celih stanovanj.

Prvi pogrebni zavod na Kranjskem.

Prevezajo se pogrebi tudi zuna Ljubljane po najnižjih cenah.

Zaloga različnih mrljskih krst od 6 kron naprej.

— Postrežba točna in solidna. —

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena 24-6

Singer

prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozorjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev. Kočevje, Glavni trg.

Knjigarna

L. Schwentner

Ljubljana, Prešernova ulica 3

prilagojena nastopne novosti:

Aškere A.: Akropolis in piramide. Poetični sprehodi po Orientu. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50. 30-30

Cankar Ivan: Za križem. Obsega 13 novel in črtic z epilgom. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50.

Levstik Vladimir: Obsojenel. Vsebina: Nenormalni pisaneec. Razmišljeni Vid. Mlada Breda in slepec. Rikard Mallopron. Broš. K 2-50, eleg. vez. K 3-50.

Milčinski Fran: Igračke. Črtice in podlistki. Broš. 2 K, el. vez. 3 K.

Murnik Rado: Jarj junaki. Humoreske. Br. K 2-50, el. vez. K 3-50.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52-5

Najboljše orgelj-harmonije obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp., Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zaloga: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Knjige za šolske knjižnice

veže izvanredno poceni in trpežno

knjigovoznico Iv. Bonača v Ljubljani

ki tudi priporoča 2-2

svojo trgovino papirja in pisalnih potrebščin, zvezkov, črnila, svinčnikov itd. itd.

:: Solidna in točna postrežba. ::

Elektroradiograf „IDEAL“

Hotel pri Maliču. Franc Jožefa cesta št. 1. Zraven glavne pošte.

Vsak četrtek in vsako soboto od 3. do 6. ure popoldne predstave za dijake s poučnim in zabavnim vzporedom, odobrenem po slavnem mestnem magistratu in slavni deželni vladi. (Po sklepu slavnega deželnega šolskega sveta.)

Ob sobotah od 3. do 4. ure imajo vstop samo dijakinje s spremljajočimi starši.

40-10 Vljudno se priporoča Ravnateljstvo.

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških damskih in otroških čevljev, dalje čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev. 12-12

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanjosti!

Kavarna „Prešeren“

ima vsak dan svež

sladoled vseh vrst in **ledeno kavo.**

S spoštovanjem

K. Polajnar.

Umetna knjigovoznica

Fr. Breskvar

v Ljubljani 12-5

Filipov dvorec, poleg Franciškega mostu za vođa se priporoča slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem v izdelovanje vsakovrstnih

knjigoveških del.

Na večja dela popust!

IDA ŠKOF-WANEK

16-8 Pod Trančo.

Klobuki za dame in deklice vseh vrst (originalni dunajski in pariški modeli).

Velika zaloga vencev in trakov.

:: Žalni klobuki vedno v zalogi. ::

:: Popravila se točno in okusno izvršujejo. ::

Jurij Marenče

gostilničar 2-2

pri Dolenjskem kolodvoru

se priporoča gospodom učiteljem,

ki napravijo izlet z učenci v Ljubljano.

Postregel bom učencem z dobro jedjo ter po nizki ceni. Točim tudi zajamčeno pristna in dobra vina.

V gostilni je na razpolago

:: „Učiteljski Tovariš“ ::

::

Jakob Šuligoj

urar c. kr. drž. železnice Gorica, Gosposka ul. 25

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih in stenskih ur, budilk i. t. d. :: Zaloga zlatnine in srebrnine.

Zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev za krojače, čevljarje, in vse druge obrti. 52-7

Pri meni je vsak stroj za 10 do 20 K ceneji in jamčim za prodani stroj od 5 do 10 let.

Prodajam tudi na obroke.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Dreise Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in njenemu učitelstvu v naročilo na

štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfinije izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46-14

Nizke cene elegantna oblika velika trpežnost so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke tirdke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52-4

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zamenim!

Poprave čevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Zagreb.

Kralj. hrv.-slav.-dal. dežel.-vlad. ukaz 31. jul. 1900; št. 2767.

Cenjenim gospodinjam

priporočamo najtopleje

pravi : Franckov: pridatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,

izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znamka.

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšę prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-13

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-19
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Snažno se oblači

vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz
češke tkalnice 52-45

Marije Jirsovę

učiteljeve soproge

v Novém Hrádku n/ Met.

(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih
društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2-8 metrov dolgih odrezkov
cefira, kanafasa, flanelle, platna, modrotiska
itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta
40 m za 20 K franko, tudi polovico zavoja
za 9, ozir. 10 K. Blago je stalnobarvno in
močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. Vzorci
blaga zastonj in franko.

Odlikovana 40-7

Prva kranjska tovarna klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene
pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne
za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.
Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.
Največja tovarna na jugu Avstrije.
Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

**Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.**

46-15

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in dru-
gemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov,
šolskih knjig, pisalnega in risalnega
orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-
glednic itd. 26-11

52-17

Popolna razprodaja!

Ker je nastal v moji trgovini požar ter
je zaraditega blago nekoliko pokvarjeno, pro-
dam vse v moji trgovini se nahajajoče blago,
kakor: klobuke, slamnike, trakove, otroške
čepice, damske športne kape, svilo, roka-
vice, pasove iz elastike, igle in drugo za
vsako ceno, dokler je kaj zaloge.

Obilnega obiska prosim 44-12

Minka Horvat

Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

Angleško
skladišče oblek

O. Bernatović,

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5
prodaja zaradi **ogromne izbere konfekcije** za dame,
gospode, deklice, dečke in otroke pod vsako ceno brez konkurence.

5-13
Kamnoseški izdelki iz marmorja za
cerkvene in pohištvene oprave spo-
minki iz marmorja, granita ali sije-
nita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

= Ljubljana =
Kolodvorska

kamenarskem mojstru

= ulica =

Modna in športna trgovina

Modna in športna
trgovina

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
pošte.

Nasproti glavne pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in ten-
čice, čipkasto blago, žipke, vložki, svilnate
vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki
in kravate, svilnati in baržunasti trakovi,
pozamentrija, porte, žnore, resice, krepince,
krepi in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge
in odeje za vozičke, sukanec za šivanje,
pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna
voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi
in znaki i. t. d. 52-18

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in
svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste
damskega perila, moderci, pasovi, rokavice,
domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki,
dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za
šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za
damske klobuke, slamnike, oblike in
vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani,
kitničarija in delavnica za moderniziranje
klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču
i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, pred-
prsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci,
nogavice, rokavice, kravate, naramnice,
podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo,
dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje
za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase
in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike,
dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice,
vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode,
thermos. **Potrebščine za sankanje,
tenis in lovce.** — Školske potrebščine.

Učiteljska tiskarna priporoča
sledede knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in K	
dvorazrednice po	—50
od tri- do osemrazrednice po	—60
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—25
Cesarska pesem, četveroglasna	—14
Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja	4-
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4-
Besedilo k Adamičevi spevoigr	—10
Štupar, O prvinah in spojinah	1:50
Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave	
in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1:20
Učit. pokojninski zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I.	1-
J. Slapšak: Spisi Mišnjakovega Julčka I.	1-
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I.	1-
A. Rapè: Dane	1-

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 Ljubljana Gradišče št. 4

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse
tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in lito-
grafsko stroko spadajoča dela ter jih iz-
vrši točno, okusno in po solidnih cenah.
Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča
sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem
razun vseh najnovjših tiskovin
za ljudske in meščanske šole
posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste
poštne tiskovine za šolsko uporabo.
Vse uradne in vse knjigovodstvene tisko-
vine za obrtno-nadaljevalne šole, pri-
rejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku.
Vse tiskovine za **otroške vrtece**. Razne
mape za uradne spise, za šol. matico
iz posameznih listov, za zbirko normalij
itd. **Spominske liste** za dečke in de-
klice, izdane od Slovenske šolske matice.
Podkladke, ovojni papir, pivnik, pi-
semski papir za šolsko uporabo.